

TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK

VÁLOGATOTT
REFERÁTUM GYŰJTEMÉNY

4.

BUDAPEST

1986

Magyar Tudományos Akadémia
Földrajztudományi Kutató Intézet

TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK

A TK NSIR adatbázisra épülő
VÁLOGATOTT REFERÁTUM GYŰJTEMÉNY

4. szám

Összeállította: KISSNÉ ÁROKHÁTI ZSUZSANNA
Szerkesztette: Dr. RÉTVÁRI LÁSZLÓ

Készült az MTA FKI

Természeti Erőforrások Koordinációs Iroda
gondozásában

Budapest, 1986. december

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1950

1950

1950

1950

1950

T a r t a l o m :

I. A természeti erőforrások kutatásának általános módszertani kérdéseit érintő referátumok	1
II. Ásványvagyon felderítésével és hasznosításával foglalkozó referátumok	6
III. Vizi erőforrások felderítésével és védelmével foglalkozó referátumok	19
IV. Talaj és termőföld hasznosításával és védelmével foglalkozó referátumok	27
V. Erdők telepítésével, hasznosításával és védelmével foglalkozó referátumok	35
VI. A természeti erőforrások kutatásához kapcsolódó interdiszciplináris referátumok	40

0022

82 223

ПАГФ 29

profil azonosítója

azonosító számok
a dokumentum
megrendeléséhez

SSZ=810255932

TYP=7

Г.А.Р. OFF.5646.

a dokumentum típusa:
3 - kutatási jelentés
4 - disszertáció

a dokumentum
lelőhelye

CIM = ENTWICKLUNG VON KUNSTSTOFF-KONDENSATORFN
PRISMATISCH.
РАЗВИТИЕ ПРИЗМАТИЧЕСКИХ КОНДЕНСАТОРОВ С ИЗОЛЯЦИЕЙ
ИЗ СИНТЕТИЧЕСКОЙ ПЛЕНКИ.

a dokumentum címe
eredeti és orosz
nyelven

a dokumentum
lelőhelye

BIBL. = ZIID. 1981 OLD=25
CSOPORT=2 NYFLV = 475

kiadás éve
terjedeleme

a dokumentum nyelve:

- bolgár — 115
- magyar — 130
- mongol — 465
- német — 475
- lengyel — 540
- román — 565
- orosz — 570
- szlovák — 605
- cseh — 790

csoporthelyzet:

- 1 - a dokumentum
másolási költ-
ség ellenében
beszerezhető
- 2 - a dokumentum
a tároló intéz-
mény által meg-
állapított te-
rités ellenében
beszerezhető

REF. = КОНДЕНСАТОРЫ С ИЗОЛЯЦИЕЙ ИЗ СИНТЕТИЧЕСКОЙ ПЛЕНКИ В
ПРИЗМАТИЧЕСКОМ ИСПОЛНЕНИИ ЯВЛЯЮТСЯ
ВЫСОКОКАЧЕСТВЕННОЙ ДЕТАЛЬЮ, КОТОРАЯ СООТВЕТСТВУЕТ
МЕЖДУНАРОДНОМУ УРОВНЮ. ВЕЛИЧИНЫ ХАРАКТЕРИСТИКИ
СТАНДАРТИЗИРОВАНЫ В СТАНДАРТЕ ТГЛ 38158.
ПРИМЕНЯЕТСЯ ОСНОВНАЯ ТЕХНОЛОГИЯ ДЛЯ КОНДЕНСАТОРОВ С
ОЛОВЯННОЙ ФОЛЬГОЙ, КОТОРАЯ ГАРАНТИРУЕТ ВЫСОКУЮ
РАЦИОНАЛЬНОСТЬ МЕТОДА. ОТЧЕТ ВКЛЮЧАЕТ ИССЛЕДОВАНИЯ
ДЛЯ ЦЕЛЕНАПРАВЛЕННОГО ИЗГОТОВЛЕНИЯ КОНДЕНСАТОРА С
УЗКИМ ДОПУСКАМИ. СОЗДАНЫ НЕОБХОДИМЫЕ ПРЕДПОСЛОВКИ
ДЛЯ СЕРИЙНОГО ВЫПУСКА.

tartalmi kivonat
(referátum)

tematikus
osztályozási
jelzet

RURP. = 47.33 47.59

Handwritten notes at the top of the page, possibly a title or introductory text, which is mostly illegible due to blurriness.

Handwritten text in the middle section of the page, appearing to be a list or a series of notes. The text is too blurry to transcribe accurately but seems to contain several lines of information.

Year	Value
1980	100
1981	110
1982	120
1983	130
1984	140
1985	150
1986	160
1987	170
1988	180
1989	190
1990	200

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a conclusion or a signature area. The text is illegible.

I. A TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK KUTATÁSÁNAK ÁLTALÁNOS MÓDSZERTANI KÉRDÉSEIT ÉRINTŐ REFERÁTUMOK

SSZ=860734614

TIP=4

CCC 04850011435

Cim: Komplex tengeri geofizikai vizsgálatok
metodikája és technológiája

Szerző: Bondarenko, B.A.

Bibl. Moszkvai Kőolajvegyipari és Földgázipari Főiskola
/MINHIGP/ 1985 164 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: komplex tengeri geofizikai vizsgálatok folyamata és a műszaki eszközök vezérlése. A kutatás célja: a komplex tengeri geofizikai vizsgálatok metodikájának és technológiájának kidolgozása a vezérlési folyamatok automatizálása alapján. Kutatási módszerek: matematikai analízis, áramlástan-i vizsgálatok, szabályozás-szerkezeti elmélet, vezérlési rendszerek elmélete. Imitációs modellezést és természetes kísérleteket végeztek. Kidolgozták a módszerek matematikai modelljeit, a vizsgálatok minőségi értékelésének metodikáját, a kutatási folyamat szabályozásának algoritmusait. A minőségellenőrzési metodikát a rendszer-szerkezetet és a vezérlési algoritmusokat a "Mars" elnevezésű feladatsor megoldásánál alkalmazták, melynek technológiai bevezetéséből származó gazdasági megtakarítása elérte az évi 200 ezer rubelt. A kutatási eredmények alkalmazási területei komplex tengeri geofizikai vizsgálatok, tengeri navigációs-geofizikai komplexumok létrehozása. A geofizikai adatközlő rendszer mozgási tartományának optimalizálása és a zajszint-csökkentés révén jelentősen megnövekedett a tengeri geofizikai vizsgálatok hatékonysága és javult a minősége. Illusztráció 32, forrásmunka 80.

SSZ=850707393

TIP=3

CCC 02840055774

Cim: Egyes környezeti elemek tűrőképessége a technogén
tényező hatásával szemben

1983

140 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás keretében a talajvizet vizsgálták, a kultúr- és természetes tájak technogén terhelésének különböző viszonyai között. A kutatás célja: különböző tényezők /ipar, ásványbányászat, vízvédelmi létesítmények stb./ függvényében a mezőgazdasági termelés olyan fejlesztési lehetőségeinek feltárása, amelyek a legcsekélyebb mértékben károsítják a természetes vízkészleteket. A vízközegek állapotának összehasonlító értékelésére szolgáló metodika segítségével intézkedéseket vázoltak fel a mezőgazdasági tájak vízkészleteinek védelmére és racionális hasznosítására. A kutatás eredményeit mezőgazdasági fejlesztések tervezésével foglalkozó szervezetek, valamint környezet- és természetvédelmi hivatalok hasznosítják, a vízi erőforrásoknak a mezőgazdasági és ipari eredetű szennyezésekkel szembeni fokozottabb védelme érdekében. Illusztráció 20, tábl. 24, forrásmunka 52.

SSZ=850713685

TIP=3

CCC 02840077390

Cim: A természeti erőforrások területi társulásainak
modellezése

Bibl.: NGU

1984

107 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a természeti erőforrások területi társulásai /a Kuznyec-medence példáján/. Célja: a természeti erőforrások területi társulásai modell-rendszerének kidolgozása és kísérleti számítások elvégzése a Kemerovo terület példáján. Kutatási módszerek és eszközök: gazdasági-matematikai modellezés, ESZ-1055 számítógép. Kutatási eredmények: optimalizálási modellrendszer a természeti erőforrások területi társulásainak hasznosítására az ökológiai tényező figyelembevételével; regionális szintű kísérleti számítások. Alkalmazási terület: metodikai ajánlások az adott régióban a termelési és természetvédelmi tevékenység tervezésének és irányításának javítására. Forrásmunka 44.

SSZ=850 716374

TIP=4

CCC

Cim: Matematikai modellezési metodika a vízminőségi monitoring megalapozásához

Szerző: Ribnyikova, L.Sz.

Bibl.: Moszkvai Állami Egyetem /MGU/
1985

211 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző a karbonátos üledékek felszín alatti vizeit vizsgálta azzal a céllal, hogy kimutassa a különböző eredetű szennyeződések mozgásának folyamatait a vízadó talajszintekben, azok szivárgási egyenlőtlenségeinek, a feltöltődés és kiürítés sajátosságainak figyelembevételével. Szakirodalmi elemzések, terepvizsgálatok, valamint a szivárgási és migrációs folyamatok számítógépes modellezése segítségével hidrogeológiai meg alapozott ajánlásokat tesz a felszín alatti vizek minőségének ellenőrzésére az ipari szennyezés tipikus körzeteiben; elemezte a szennyeződések mozgási folyamatait a víztároló üledékek szivárgási egyenlőtlenségeinek figyelembevételével; kimutatta a számítások hitelességét meghatározó tényezőket.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: a felszín alatti vizek minőségének értékelése az ipari szennyezettség viszonyai között. A kutatási eredmények elősegítik a kutató-feltáró munkák optimalizálását a felszín alatti vízkészletek üzemszerű feltárásának szakaszában, továbbá meghatározzák a kísérleti vizsgálatok irányait. Illusztráció 50, tábl. 9, forrásmunka 118.

SSZ=850717439

TIP=4

CCC

Cim: Érc tartalmú kőzetszerkezetek prognosztizálása
gravimetriás módszerrel

Szerző: Kunsikov, B.K.

Bibl.: Szverdlovszki Bányaműszaki Főiskola /SZCI/
1985 197 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

Az érc tartalmú vulkanikus kőzetszerkezetek vizsgálatának célja: az ucsalin-alekszandrini övezet érc tartalmú szerkezetekének prognosztizálása a gravimetriás anomáliák interpretálásának továbbfejlesztett metodikája segítségével. Kutatási módszerek: petrofizikai vizsgálatok, természetes kísérletek, az érc tartalmú szerkezetek matematikai modellezése, analitikai vizsgálatok a gravitációs potenciál elméletének alkalmazásával, statisztikai adatfeldolgozás, számítógépes modellezés.

A szerző hasznosítható módszert dolgozott ki az érc tartalmú szerkezetek gravimetriás anomáliáinak interpretálására, felépítette az ucsalin-alekszandrini övezet érc tartalmú szerkezetekének háromdimenziós modelljeit. A kutatás geológiai eredményeit a cseljabinszki geológiai kutatóexpedíciónál alkalmazták, míg a metodikai ajánlások az Uralgeologija egyesülésnél kerültek bevezetésre. A kutatás geológiai eredményei elősegítik a perspektivikus érclerakódások lokalizálását, a mélyfúrások volumenének csökkentését. Az ucsalin-alekszandrini övezetben öt vulkanikus tömböt jelöltek ki és vetettek alá összehasonlító értékelésnek rézkovand-telephelyként való távlati kiaknázás szempontjából. Illusztráció 51, tábl. 5, forrásmunka 150.

SSZ=850722693

TIP=4

CCC

Cim: A természethasználati folyamatok dinamikus optimalizálása
Szerző: Aszanbajeva, L.T.

Bibl.: IAT /Automatikai és telemechanikai vezérlési problémák-
kal foglalkozó kutatóintézet/
1985 106 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a különböző környezeti elemek /talaj, levegő, növényzet, víz/ dinamikájának, a szennyezések hatásának modellezése. Célja: a természethasználati folyamatoknak a minimális szennyezési szintre történő dinamikus optimalizálása, számítási technológiai metodika kidolgozása az optimális szabályozás egyetemes feladatának megoldására. Kutatási módszerek: optimális szabályozás módszerei, lineáris és nemlineáris algebrai egyenletrendszerek számítási módszerei, differenciális egyenletrendszerek számjegyes integrálása stb. Kutatási eredmények: természethasználati folyamatok optimalizálásának modelljei, programcsomag a differenciális egyenletek rendszerének integrálására, speciális mátrixokat tartalmazó algebrai egyenletrendszerek megoldásai. Forrásmunka: 86.

SSZ=850703095

TIP=4

CCC

Cim: Kőolaj- és gázelőfordulások kutatásának és prognosztizálásának automatizált rendszere /a geológiai-geofizikai adatok összessége alapján/

Szerző: Lobovkin, L.I.

Bibl.: Moszkvai Geológiai Főiskola /MGRI/
1983 203 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgyául a Pripjaty-hajlat kőolaj- és gáztartalmú körzetei szolgáltak. A kutatás célja: a geológiai-geofizikai adatok összességére épülő automatizált kőolaj- és gázkutatósi ill. prognosztizálási rendszer elméleti alapjainak megteremtése és e rendszer létrehozása elektronikus számítógépek alkalmazásával. A geológiai-geofizikai objektumok leírására a korrelációs-szinképi módszert alkalmazták, továbbá elemezték a geológiai-geofizikai adatok feldolgozásának sorrendiségét a geológiai prognosztizálás alatt. Meghatározták a geológiai objektumok tulajdonságainak előrejelzését biztosító prognostizációs modellek felépítésének kritériumait és módszereit.

A kutatási eredményeket a Szevukrgeologija egyesülés komplex geológiai expedíciójánál és a dnyepropetrovszki komplex geofizikai expedíciójánál alkalmazták. A rendszer bevezetéséből származó gazdasági megtakarítás évi 97,4 ezer rubel volt. A kutatási eredményeket jól hasznosíthatják a kőolaj- és földgáz-előfordulások prognosztizálásával foglalkozó geológiai szervezetek számítóközpontjai. Illusztráció 24, forrásmunka 161.

SSZ=850725420

TIP=4

CCC 05850000797

Cim: A talajtakaró térképezése légi- és űrfényképezés anyagainak felhasználásával

Szerző: Szimakova, M.Sz.

Bibl.: Dokucsajev V.V. nevét viselő Talajtani Intézet
1985 450 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző a közép-oroszországi tartomány erdős, erdős-sztyeppés és sztyeppés zónáinak, a Kaspi-melléki tartomány, a Volga-deltavidék és a zejai-bureini síkság sztyeppés-sivatagos zónáinak talajtakaróját vizsgálta. Kutatási célkitűzése az volt, hogy elméletileg megalapozza, kidolgozza ill. továbbfejlessze a talajtakaró tanulmányozásának és térképezésének a légi- és űrfelvételek felhasználására épülő módszereit. A kutatómunka főbb fázisai: terepvizsgálatok a térképezésre kerülő körzetekben, talajminták vegyelemzése és szinképfénymérési vizsgálata, a talajtakaró morfológiai elemzése, a fényképfelvételek műszeres-vizuális kiértékelése.

A kutatási anyag tartalmazza a légi- és űrfelvételeknek a talajkutatásban és -térképezésben való felhasználását célzó me-

todika elméleti alapjait, továbbá ajánlásokat tesz a tudományos és tervező intézeteknek a fenti metodika alkalmazására a talajtérképezésben.

A kutatási eredmények alkalmazói: a SZU mezőgazdasági, vízgazdálkodási minisztériumainak talajfényképezéssel foglalkozó tudományos és tervező intézetei. Illusztráció 75, tábl. 37, forrásmunka 495.

SSZ=850705242

TIP=3

CCC 02830025519

Cim: Algoritmusok kidolgozása a villamos karottázs direkt és inverz feladatainak megoldására bonyolult geológiai feltételek között

Bibl.: RGU

1983

43 old.

Csoport: B

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a villamos karottázs direkt és inverz feladata, vízszintesen és függőlegesen behatárolt tengelyszimmetriás réteges közeg modelljéhez. A kutatás célja: algoritmus és megoldási program kidolgozása az üzemeltetés direkt feladatához. Kutatási módszerek: integrált egyenletek módszere a felületi töltet sűrűségének meghatározásához, számítási módszerek. A jelentés ismerteti az inhomogén közegen áthaladó szonda elektródjai feszültség-számításainak programját. A kutatási eredmények alkalmazási területe: hasznos ásványok /kőolaj, szén, ércek stb./ lelőhelyeinek felkutatása, számítógépes módszerek segítségével. Illusztráció 4, forrásmunka 9.

II. ÁSVÁNYVAGYON FELDERÍTÉSÉVEL ÉS HASZNOSÍTÁSÁVAL
FOGLALKOZÓ REFERÁTUMOK

SSZ=850712439

TIP=4

CCC

Cím: A kőolaj- és földgáztartalom kőzettani ellenőrzése
táblás területeken

Szerző: Lebegyev, B.A.

Bibl.: Országos Kőolajbányászati Kutatóintézet /VNIGRI/
1984 363 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szibériai, az oroszországi és nyugat-szibériai tábla kőolaj- és földgázmedencéiben végzett kutatások célja az volt, hogy a tárolókőzetek fizikai tulajdonságai vertikális és laterális egyenlőtlenségeinek jellemzéséből kiindulva feltárják a táblás medencék kőolaj- és gázkészletei litológiai ellenőrzésének törvényszerűségeit. Kutatási módszerek: mintavételi uton történő szelvény-leírások, a tárolótulajdonságok petrográfiai, röntgen és vegyelemzési uton való meghatározása, térképek, grafikonok, diagrammok készítése. Elméleti eredmények: a kőolaj- és földgáztartalom litológiai feltételeit ábrázoló térképek készítésének metodikája; a lerakódási medencék, fedőrétegek tipizálása; a homokos és agyagos kőzetek tömörödési skálái; a készletek elhelyezkedésének kőzettani törvényszerűségei. A szibériai és a tyimano-pecsorai régió egyes kőolaj- és gáztartalma körzeteinek potenciális készleteire vonatkozó számításokat a SZU Geológiai Minisztériumának szervezetei hasznosítják; a térképeket, metodikákat és litológiai kritériumokat a különböző kutatóintézetek és geológiai szervezetek munkájában alkalmazzák.

A fentiekben vázolt kutatómunka eredményeképpen megnövekedett a potenciális készletekre vonatkozó számítások hitelessége, a regionális és helyi kutatások hatékonysága. A kőzettani vizsgálatok adatait a kőolaj- és földgázelőfordulási zónák, területek és körzetek kijelölésében és mennyiségi prognosztikus becslésében hasznosítják a szibériai régiókban és a SZU európai részének északi vidékein. Illusztráció 49, tábl. 20, forrásmunka 338.

SSZ=850706838

TIP=3

CCC 02840062364

Cím: Olajtelepek hőfizikai és hidraulikai tulajdonságainak vizsgálata

Bibl.: LITMO

1984

117 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A földgáz-, víz- és kőolajtartalmú talajrétegek vizsgálatának célja az volt, hogy kidolgozzák a talajszintek hővezető- és áteresztőképességének meghatározására szolgáló modelleket és számítási módszereket, továbbá az ehhez szükséges kísérleti berendezéseket. A modellek felépítéséhez az összesített vezetőképesség elméletének módszerét alkalmazták. A talajszin-

tek hővezető- és áteresztőképességének a kutatás során kidolgozott számítási módszerei elősegítik a talajok tulajdonságainak értékelését és prognosztizálását. A kutatási eredmények alkalmazási területe: a kőolajlelőhelyek termikus eljárásokkal történő kitermelésének műszaki jellegű feladatai. Illusztráció 24, tábl. 12, forrásmunka 30.

SSZ=850706841

TIP=4

CCC

Cím: Kaolinlelőhelyek kialakulása és lokalizációja a Kokcsetav-tömb külső földkérgében

Szerző: Fajzullin, V.A.

Bibl.: SZU TA Geológiai, Petrográfiai, Ásványtani és Geokémiai Intézete /IGEM AN SZSZSZR/

1984

207 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A Kokcsetav-tömb külső kérgének vizsgálatával a kutató azt a célt tűzte maga elé, hogy behatóan tanulmányozza a külső kéreg geológiai és ásványtani sajátosságait, geológiai térképet készítsen róla és meghatározza a kaolinlelőhelyek képződésének és lokalizációjának feltételeit. Kutatási módszerei: kémiai, termikus és röntgen-vizsgálatok, elektronmikroszkópos, petrográfiai és mikrofaunisztikai kísérletek.

A kutatás eredményeképpen először készült részletes leírás az egész régió külső földkérgéről. A szerző megállapította, hogy a külső kéreg az alsó mezozoikumban alakult ki, továbbá kimutatta a réteggépződés utáni tektonikus jelenségek szerepét a kaolintelegek kimosódással szembeni ellenállóképességében. Bizonyítást nyert a kaolinlelőhelyek kialakulásának folyamatát kísérő intenzív vas-kihordás, valamint a szericit- és mikroklinfennmaradás a kéregszelvényben.

A kutatási eredményeket az észak-kazahsztáni kaolinlelőhelyek kutatási-feltárási munkálatainál hasznosítják. Illusztráció 57, tábl. 35, forrásmunka 115.

SSZ=850724300

TIP=4

CCC 05850001018

Cím: Ércartalmú szerkezetek magmatizmusa

Szerző: Baszkina, V.A.

Bibl.: SZU TA Geológiai, Petrográfiai, Ásványtani és Geokémiai Intézete /IGEM AN SZSZSZR/

1985

531 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatómunka fő célkitűzése egy fontos tudományos probléma megoldása: az érchordozó kőzetszerkezetek magmatizmusa tipomorfikus sajátosságainak elméleti összegzése, ezen kőzetszerkezetek prognosztizálása céljából. Kutatási módszerek: az eruptív kőzetek összetételének és elhelyezkedésének összehasonlító vizsgálata a geológiai-felmérési kutatások adatai alap-

ján, csiszolat- és színporvizsgálatok, kőzetek és ásványok kémiai, röntgenszinképes és izotópos vizsgálatai. Először sikerült meghatározni az érctartalmu szerkezetek magmatizmusának tiponorfikus sajátosságait, e magmatizmus öröklődő fejlődésének törvényszerűségeit, a környező formációkkal fenálló kölcsönhatást. Prognosztizáltak és felfedeztek egy új érc-magmatikus csomópontot vas-fluor-ritkafém-ércesedési jellemzőkkel Mongóliában /Musugajszkij/, amelynek feltárása már megkezdődött.

A kutatási eredményeket jól hasznosíthatják a geológiai kutatófeltáró szervezetek a kutatási területek csökkentésére, továbbá felhasználhatják a petrográfiai ismeretek oktatásában a felsőfokú tanintézményeknél. Összefoglalva: a szerző meghatározta azokat a magmatikus kritériumokat, amelyek lehetővé teszik az érchordozó szerkezeteknek, mint a magmatikus anomáliák lineáris zónáinak felfedezését. Illusztráció 106, tábl. 30, forrásmunka 519.

SSZ=850724287

TIP-4

CCC 04850010535

Cím: A nukleáris-mágneses karottázs petrofizikai és metrológiai jellemzőinek vizsgálata

Szerző: Kononyenko, I.J.

Bibl.: Nukleáris Geofizikai és Geokémiai Központi Kutatóintézet /VNIIJAGG/ 1985 204 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző az olaj- és gáztároló kőzetek petrofizikai tulajdonságait vizsgálta. Kutatásának célja: a geofizikai furólyukvizsgálatok hatékonyságának növelése. Kutatási módszerek és műszerek: kőzet-, kőolaj- és mosóoldat-minták nukleáris-mágneses-radioaktív vizsgálatai, nukleáris-mágneses karottázs /NMK/ módszerrel végzett furólyukmérések, nukleáris-mágneses-radioaktív elemzések adatainak összehasonlítása furómag-vizsgálatok szabványos eredményeivel; különböző mérőműszerek.

Megállapítást nyert, milyen összefüggés áll fenn a pórusfolyadék-protonok keresztirányú relaxációs ideje és a pórusközeg szerkezete, ill. a pórusfelületek fizikai-kémiai tulajdonságai között. Feltárták a NMK-jellemzők petrofizikai összefüggéseit; elméleti összefüggéseket állapítottak meg a nukleáris-mágneses karottázs számjegyes mérőrendszerének optimalizálásához, kidolgozták a nukleáris-mágneses karottázs metrológiai megalapozásának metodikáját. A kutatási eredményeket a kőolaj- és földgázkutak geofizikai vizsgálatában hasznosíthatják. Összefoglalva: kidolgozták a nagytérű nem-extrahált furómag NMK-NMR-vizsgálatának komplex metodikáját, továbbfejlesztették a NMK-mérőrendszert az elsődleges jelzések számjegyes regisztrálásának alapján, először mutatták ki a szabad fluidum index állami szabványos mintáit. Illusztráció 37, tábl. 12, forrásmunka 110.

SSZ= 850720965

TIP=4

CCC 048500C9204

Cim: A Donyec- és a Pecsorai-medence öngyulladó szénfajtáinak
genetikai sajátosságai

Szerző: Vaszjakova, A.V.

Bibl.: Rosztov, 1985

269 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutató a Donyec-medence középső karbonkori, valamint a Pecsorai-medence alsó és felső permi, feltárt és kitermelés alatt álló széntelepeit vizsgálta, annak megállapítása végett, hogy milyen főbb tényezők határozzák meg a donyeci és pecsorai kőszenek öngyulladásra hajlamát, továbbá milyen eltérések mutatkoznak az öngyulladásra hajlamos ill. nem hajlamos szenek genetikai arculatában és keletkezési viszonyaiban.

A szerző kimutatta a genetikai sajátosságok és az öngyulladási képesség törvényszerű összefüggését, amely egyenesen arányos a markazit- és vitrinit-tartalommal, a széntelep-kapacitással; fordítottan arányos a karbonát-tartalommal, míg a szénmetamorfózis mértékével bonyolult kölcsönhatást mutat.

A disszertáció ismerteti az öngyulladásra hajlamos ill. nem hajlamos szénfajták keletkezésének geokémiai és faciális feltételeit. A szerző kidolgozott egy tudományosan megalapozott többtényezős módszert, amely lehetővé teszi a geológiai-genetikai valószínűségi mutatók felhasználását a kőzet-geológiai feltételek prognosztizálásának automatizált rendszerében. A kutatási eredmények széleskörűen alkalmazhatók a szénlelőhelyek geológiai-feltáró munkálataiban. Illusztráció 31, tábl. 47, forrásmunka 279.

SSZ=850720934

TIP=4

CCC 04850007245

Cim: Rugalmas hosszirányú hullámok terjedése a hasadékos és üreges porózus kőzetekben

Szerző: Jumatov, A.J.

Bibl.: Nukleáris Geofizikai és Geokémiai Központi Kutatóintézet
/VNIIJAGG/ 1985

137 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző rugalmas hullámok terjedését vizsgálta porózus-üreges és porózus-repedékes tárolókőzetekben. A kutatás célja: elméletileg megalapozni a hosszirányú rugalmas hullám terjedését a bonyolult pórusszerkezetű kőzetekben, a fluidum-mozgás és az üregméretek figyelembevételével. Matematikai modellezési módszerekkel és számítógéppel tanulmányozták a hosszirányú rugalmas hullám terjedését a különböző porózus kőzetekben, elméleti modelleket dolgoztak ki a hosszanti hullámok terjedésére a folyadékmozgás figyelembevételével, megállapították az alacsony frekvenciájú hullámok elméleti becslésének alkalmazhatósági határait az impulzusos akusztikus mérések eredményeire vonatkozóan. Az elméleti modelleket az akusztikus karottázs adatainak új értékelési metodikáihoz tervezik felhasználni.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: kőolaj- és földgáz-lelőhelyek kutatása és feltárása során a geofizikai furólyuk-vizsgálati adatok komplex interpretálása. Illusztráció 31, forrásmunka 87.

SSZ=850720906

TIP=4

CCC 04850006353

Cim: Egyes szennyezőanyagok eloszlása a Kelet-Donyec-medence szeneiben

Szerző: Vjalov, V.I.

Bibl.: Rosztov, 1985

150 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A Kelet-Donyec-medence széntelepeinek vizsgálatával a szerző azt a célt tűzte maga elé, hogy feltárja egy sor szennyezőanyag eloszlásának törvényszerűségeit, kidolgozza a szennyezőanyagok prognosztizálásának metodikáját, továbbá meghatározza a szén égéstermékeiben és a talajban a toxikus elemek felhalmozódásának sajátosságait. Kutatási módszerek és eszközök: röntgenszinképi fluoreszcenciás elemzés, röntgenszinképi mikroanalízis, mennyiségi szinképelemzés, korrelációs és regressziós elemzés elektronikus számítógépek alkalmazásával. A szerző tisztázta a toxikus anyagok talajban végbemenő felhalmozódásának sajátosságait. Ajánlásokat dolgozott ki a széntelepek szennyezőanyagterképeinek elkészítéséhez, továbbá a toxikus elemek káros környezeti hatásának csökkentésére.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: szénlelőhelyek kutatása-feltárása, továbbá a szénösszetétel vizsgálata a hamuképző, toxikus és értékes alkotóelemek felderítésére; a hőerőművekben történő szénégetéssel összefüggő környezetvédelem. Illusztráció 20, tábl. 38, forrásmunka 97.

SSZ=850722728

TIP=4

CCC

Cim: A kőolajlelőhelyek feltárási folyamatainak és a hidrogeológiai közeg állapotának kölcsönhatása /a Pripjatyi Kőolajmedence példáján/

Szerző: Muljak, V.V.

Bibl.: Központi Kőolaj- és Földgázkutató Intézet /VNIINYEFTY/
1985 174 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző a kőolajlelőhelyek feltárási folyamatait és a hidrogeológiai környezet ezzel összefüggő változásait vizsgálta azzal a céllal, hogy új módszereket dolgozzon ki a kőolajbányászati hidrogeológiai kutatásokhoz a lelőhelyek kiaknázásának hatékonyabb ellenőrzése érdekében. Rendszerezte és elemezte a bányászattal összefüggő hidrogeológiai és hidrodinamikai adatokat, elektronikus számítógép alkalmazásával. Tanulmányozta az elárasztás hatását az olajlelőhelyek hidrokémiai viszo-

nyaira, s ennek kapcsán öt szakaszra bontotta a kutakból nyert folyadék összetételének változását a kloridtartalom kritériuma alapján. A kutatás eredményeit a Belorusz SzSzk számos kőolajlelőhelyén hasznosítják, mintegy 127 ezer rubeles megtakarítást érve el a sólerakódást gátló technológiai eljárások költségcsökkenésének köszönhetően. A kőolajlelőhelyek kiaknázása terén széleskörűen alkalmazhatók a szerző által kidolgozott módszerek olajkutak elárasztásának ellenőrzésére, valamint a sólerakódás megelőzésére termelő kutakban. Illusztráció 34, tábl. 15, forrásmunka 102.

SSZ=850716373

TIP=4

CCC

Cim: A nyikopoli mangánérc-medence neogén-üledékeinek litológiája

Szerző: Bogdanovics, V.V.

Bibl.: Moszkvai Állami Egyetem /MGU/
1985

265 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A nyikopoli mangánérc-medence neogén lerakódásainak tanulmányozása azt a célt szolgálta, hogy a részletes kőzettani elemzés alapján rekonstruálják e lerakódások keletkezésének feltételeit és prognosztizálják az iparszerű kiaknázás lehetőségeit. Komplex kőzettani-ösföldrajzi vizsgálatot és genetikai elemzést végeztek röntgenográfias, termográfias és egyéb módszerekkel, hazai és import mérőeszközökkel. A nyikopoli medence vonatkozásában először vizsgálták meg részletesen a lerakódások anyagi összetételét, állapították meg és irták le a kőzetek litológiai és genetikai típusait, jellemezték a lerakódások kialakulásának feltételeit. Ajánlásokat dolgoztak ki a feltárókőzetek ipari hasznosítására a különböző iparágakban. A neogén homokot, agyagokat és karbonátos kőzeteket elsősorban építőanyagként, a kohászatban formázóanyagként, továbbá furóoldatok és fehérítőoldatok készítésénél javasolják hasznosítani. Illusztráció 59, tábl. 30, forrásmunka 156.

SSZ=850712420

TIP=4

CCC

Cim: Az égőpala-készletek összehasonlító elemzése és a SZU palaipari nyersanyagbázisának fejlesztési távlatai

Szerző: Prokofjeva, L.M.

Bibl.: Országos Ásványi Nyersanyag Gazdálkodási és Geológiai Kutatási Tudományos Kutatóintézet /VIEMSZ/
1984

136 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja: a Szovjetunió égőpala-lelőhelyeinek geológiai-közgazdasági értékelése és összehasonlító elemzése, javaslatok kidolgozása a palaipar nyersanyagbázisának fejlesztésére, továbbá az ilyen irányú geológiai-feltáró munkák optimális irányainak tudományos megalapozása. Különböző kutatási módszerek

alkalmazásával pontosították a palaipari nyersanyagbázis prognosztizálásának geológiai alapjait: kimutatták az égőpala-készletek kialakulásának és elhelyezkedésének törvényszerűségeit, továbbfejlesztették a palalelőhelyek tipizálását. Javaslatokat dolgoztak ki a geológiai-feltáró munkák optimális irányaira, s ezeket a javaslatokat a SZU Geológiai Minisztériuma a tervezés gyakorlatában alkalmazza. Összefoglalva: a kutatási anyag távlati szempontból értékeli a palalelőhelyeket, s a különböző geológiai és gazdasági paraméterek szerint rangsorolja azokat, gyakorlati jelentőségük figyelembevételével. Illusztráció 17, tábl. 19, forrásmunka 108.

SSZ=850712399

TIP=4

CCC

Cim: Bonyolult felépítésű agyagos tárolóközetek petrofizikai modelljei a kőolajtartalom becsléséhez a furólyukak villamosmérési adatai alapján /az Ob-mellék középső részének alsókrétakori lerakódásai mintáján/

Szerző: Jefimov, V.A.

Bibl.: Szverdlovski Bányaműszaki Főiskola /SZGI/
1984 227 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A különböző bányaközetek, litológiai-petrofizikai jellemzők és az olajtartalom vizsgálatának célja az volt, hogy fokozzák a furólyukak villamosmérési adatai kiértékelésének operativitását és hatékonyságát, valamint az agyagos tárolóközetek térfogati paramétereinek furómagvizsgálatok útján történő megbízhatóbb meghatározását. Kőzetminták és fizikai modellek alapján különböző petrofizikai vizsgálatokat végeztek, továbbá statisztikai adatfeldolgozás és analitikai vizsgálatok útján határozták meg a közetek villamosvezető-képességét. Modelleket állítottak fel a tárolóközetek térfogati tulajdonságainak és villamosvezető-képességének leírására. Új adatokat kaptak a közetek felületi vezetőképeségéről és sűrűségéről. A kutatási eredmények alkalmazási területe: a SZU Geológiai Minisztériumához tartozó szervezetek, a Glavtyumenygeologija, a Kőclaj- és Földgázipari Minisztérium és más főhivatalok tevékenysége. Illusztráció 52, tábl. 31, forrásmunka 125.

SSZ=850712391

TIP=4

CCC

Cim: A szénmetamorfozisz típusának meghatározása kevésse felderített körzetekben

Szerző: Kler, D.V.

Bibl.: Moszkvai Állami Egyetem /MGU/
1984 159 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgyköre: kréta- és permkori szénlerakódások, a metamorfózis mértéke és válfajai, a szenek kokszolhatósága, a

tungusszi és tajmiri medencék, valamint a herbikano-ogodzsini szénmező. A kutatás célja: módszerek kidolgozása a szénmetamorfózis fajtájának megállapítására az összetétel és a tulajdonságok vizsgálata alapján, a kokszolható szenek készleteinek minőségi értékeléséhez és prognosztizálásához kevésbé felderített térségekben. Petrográfias módszerrel végezték a kőszenek vitrinit-tartalmának spektroszkópiás vizsgálatát. Kimutatták, hogy a kőszenek megnövekedett kalciumkarbonát-tartalma az intenzív hidrotermális tevékenység és a megnövekedett geotermikus gradiens bizonyítéka. Új metodikát dolgoztak ki a szén törékenységének laboratóriumi megállapítására. A kutatási eredmények alkalmazási területe: geológiai kutatómunkák tervezése kokszolható szenek készleteinek felderítése céljából erőteljes magmatizmussal rendelkező körzetekben /Krasznojarszkgeologija egyesülés/. A Tajmir-medence szénkészleteinek vizsgálati eredményeit, a vitrinit-tükrözési mutató számítási módszerét és a szénmetamorfózis típusának megállapítására szolgáló módszereket az Aerogeologija termelési egyesülésnél alkalmazzák a kutatómunkák perspektivikus körzeteinek kiválasztásában, továbbá a szénmetamorfózis térképeinek készítésében és a máttakösszetétel meghatározásában. Illusztráció 26, tábl. 9, forrásmunka 120.

SSZ=850712381 TIP=3 CCC 02840062566

Cim: Bányaközetek és kőzetképző ásványok szinképfénymérése a hasznos ásványok távolsági felderítése és geológiai térképezése céljából

Bibl.: LGI 1983 429 old.

Csoport: A Nyelv: 570

A kutatás tárgyául szolgáló bányaközetek és kőzetképző ásványok vizsgálatának célja az volt, hogy megtalálják az optimális szinképi intervallumokat a hasznos ásványok távolsági felderítése és geológiai térképezése céljából. Kutatási módszerek és eszközök: visszatükröző szinképmérés látható és infravörös tartományban; IKSZ-21, SZF-18 és más típusu szinképmérők és szinképfénymérő műszerek. A kutatók ajánlásokat dolgoztak ki az optimális szinképi intervallumok kiválasztására. A kutatási eredmények alkalmazási területe: a természeti erőforrások aero-koszmikus szinképelemzéses kutatása, laboratóriumi analitikai vizsgálatok stb. Illusztráció 115, forrásmunka 51.

SSZ=850712462 TIP=4 CCC

Cim: Nagymélységi szénhidrogén-felgyülemlések halmazállapotigenetikai típusainak prognosztizálása

Szerző: Sztjepanov, A.Ny.

Bibl.: Országos Kőolajipari Kutatóintézet /VNIGRI/
1985 241 old.

Csoport: A Nyelv: 570

A kutatás célja: a Keleti-Előkaukázisban nagy mélységekben található szénhidrogén-felgyülemlek halmazállapotigenetikai típusainak prognosztizálásához a megfelelő kritériumok kidolgozása. Alkalmazott kutatási módszerek: gázkromatográfia, infravörös szinképmérés, szinképfénymérés, szabványos fizikai-kémiai analízis, termodinamikai és statisztikai számítások. A kutatás során kidolgozott termodinamikai és geokémiai kritériumok a nagymélységi szénhidrogén-feldúsulások halmazállapotigenetikai típusainak prognosztizálását célozzák és jelentősen hozzájárulnak a katagenezis különböző szintjein végbemenő átalakulások értékelési feladatainak megoldásához. A metodikai ajánlásokat a Groznyefty termelési egyesülésnél vezették be a kutató-feltáró munkák tervezésében. A kutatási eredmények alkalmazási területe: kőolajkutatás és geokémiai vizsgálatok, kőolaj- és földgázipar. A termodinamikai számítások és geokémiai vizsgálatok alapján megállapították a hőmérsékleti tényező vezető szerepét a kőolajok és gázok átalakulásában, ami növeli a nagymélységi készletek prognosztizálásának megbízhatóságát. Illusztráció 47, tábl. 19, forrásmunka 286.

SSZ=850712464

TIP=4

CCC

Cim: Mértani vizsgálati módszerek alkalmazása az ukrainai gázlelőhelyek kitermelésének ellenőrzési folyamatában

Szerző: Pavlov, Sz.D.

Bibl.: Ivano-Frankovszki Kőolaj- és Földgázbányászati Főiskola
1985 177 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgykörét a Dnyeper-Donyeci-mélyület, a krimi sztyeppek és az Elő-Kárpátok gázlelőhelyei és gáz-csapadék-telepei alkották. A kutatás célja: a geotermikus furólyuk-vizsgálatok módszereinek továbbfejlesztése a lelőhelyek feltárásának és kitermelésének valamennyi szakaszában. A furólyukak geotermikus vizsgálatait a TDSZP-12M típusu mélységi mérőberendezéssel végezték, amely lehetővé teszi a gázáram hőmérsékletének, nyomásának és sebességének, valamint halmazállapot viszonyainak mérését. Megállapították, hogy a furólyukakban végzett hőmérsékleti méréseket felhasználhatják a gázkitermelés főbb paramétereinek ellenőrzésére bonyolult geológiai viszonyok között. Meghatározták a hitelesítő termogramok főbb típusait, amelyeket az üzemeltetési feltételek különböző egybeeséseinél kaptak. A geotermikus vizsgálati módszereket és eredményeket felhasználták a geológiai szerkezet pontosítására és a gázkészletek számbevételére a Dnyeper-Donyeci-mélyület több gázlelőhelyére vonatkozó termelési tervek összeállításánál. A geotermikus vizsgálati módszereket széleskörűen alkalmazzák az Ukrgazprom termelési egyesülés vállalatainál és felhasználhatják az ország többi kőolaj- és földgázlelőhelyén is. A kutatási eredmények elősegítik a telepek gázhozamának növelését, a kitermelési folyamat optimalizálását, növelik a gázkutak kihasználásának határfokát és javítják az ipari hulladékviz hasznosításának ellenőrzését. Illusztráció 33, tábl. 6, forrásmunka 94.

SSZ=850704298

TIP=3

CCC 02840018460

Cím: Ritkafémek vizsgálata a grúziai olajlelőhelyek felszín-
alatti vizeiben

Bibl.: GPI

1983

54 old.

Csoport: B

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: grúziai kőolajlelőhelyek és olaj jelenlétére mutató helyek felszín alatti vizei, mint az olajrétegek kialakulásának, mozgásának és lokalizálódásának természetes közege. A kutatás célja: a jellemző mikrokomponensek, mint hidrokémiai kutatási paraméterek alkalmazása, továbbá a ritkafém-tartalmú felszín alatti vizek készleteinek feltárása. A kutatók hidrogeológiai helyszíni vizsgálatokat folytattak, s ehhez kapcsolódóan kémiai szinképelemzést végeztek atom-abszorpciós szinképfénymérő segítségével. A kutatás során kimutatták a kőolaj-tartalmú struktúrák felszín alatti vizeiben a mikrokomponensek eloszlásának geokémiai törvényszerűségeit, ajánlásokat tettek konkrét körzetek kőolajrétegeinek felderítésére. Ezek a vizsgálatok lehetővé teszik a terepmunkák jelentős csökkentését az előkutatás szakaszában, továbbá prognosztikus becslésekkel szolgálnak a kutatófurásokhoz. A kutatási eredmények hasznosításának hatékonyságát jelzi, hogy jelentős mértékben csökkent a terepen folytatott kutatások volumene és időtartama a munkálatok önköltségének csökkenése mellett. A kutatási eredményeket sikerrel alkalmazhatják a kőolajkutatás és az olajbányászati hidrogeológiai munkálatok területén. Tábl. 15, forrásmunka 24.

SSZ=850706858

TIP=4

CCC

Cím: Kéntartalmú kőzetek halogénformációi /osztályozás,
keletkezés, települési törvényszerűségek/

Szerző: Filippov, Sz.A.

Bibl.: SZU TA Geológiai és Geofizikai Kutatóintézete

1984

198 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kéntartalmú kőzetekben előforduló halogénformációk vizsgálatának célja: a kőzetek osztályozása az anyagösszetétel, a szerkezet és textúra szerint, továbbá a kéntartalmú kőzetek előfordulására utaló főbb törvényszerűségek feltárása. A kutató a Szovjetunió 23 lelőhelyéről származó kőzetanyagot tanulmányozott, optikai, röntgenszerkezeti, röntgenszinképi, szinképelemzési és kémiai vizsgálati módszerek alkalmazásával. Elvégezte a kéntartalmú kőzetek osztályozását. Feltárta a technológiai paraméterek és a kőzetmorfológia közötti összefüggéseket.

A kéntartalmú kőzetek anyagösszetétel, szerkezet és textúra szerinti osztályozása gyakorlati alkalmazást nyert a természetén felderítését célzó geológiai kutatások terén.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: természetén előfordulások kutatása és feltárása, az üzemi készletek geotechnológiai prognózisa. A kéntartalmú kőzetek elhelyezkedési törvényszerűségeinek ismerete lehetővé teszi az üzemi kénkészletek geotechnológiai prognosztizálását. Illusztráció 46, tábl.20, forrásmunka 114.

SSZ=850703111

TIP=4

CCC

Cim: A kromit-ásványosodási feltételek vizsgálata az észak-nyugati-sziriai ofiolit-társulásokban

Szerző: Hamidi, M.A.

Bibl.: USZSZK TA Ásványtani Geokémiai és Geofizikai Intézete
/IGFM AN USZSZR/

1984

253 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A Sziria észak-nyugati részén található ultramafitok és kromit-tartalmú kőzetek vizsgálatával a kutató azt a célt tűzte maga elé, hogy feltárja a kromit-ásványosodás kialakulásának és előfordulásai elhelyezkedésének törvényszerűségeit. Ásványtani-petrográfiai és petrokémiai vizsgálatok sorozatát végezte el, statisztikai elemzési módszerek és M-4031 elektronikus számítógép alkalmazásával, termodinamikai számításokkal támasztotta alá a kialakult kőzet-érc-egyensúly viszonyait.

A szerző felállította az északnyugat-sziriai kromit-ásványosodás és ultramafit-képződés hipotetikus modelljét, tudományosan megalapozta a kőzetek kétféle paragenézisét: a resztites-harcburgitos és a magmatikus-dunitos-kromitites képződést.

A kutatási eredmények gyakorlati alkalmazást nyertek a Sziriai Központi Geológiai és Ásványi Erőforráskutatási Hivatalban. A kutatási eredmények elősegítik a geológiai kutató-feltáró munkálatok hatékonyságának növelését, sikerrel hasznosíthatók az ofiolitos dunit-harcburgit-képződmények szerkezeti-petrográfiai térképezése, valamint kromit-tartalmának prognosztizálása területén. A kutató behatóan vizsgálta a kromitos ércesedés elhelyezkedésének törvényszerűségeit, meghatározta az ércesedés prognosztizálásának szerkezeti-petrologiai kritériumait. Illusztráció 47, tábl. 12, forrásmunka 166.

SSZ=850703113

TIP=3

CCC 02830026960

Cim: Vasérc-készletek prognosztikus számbavétele a Szovjetunió európai részében

Bibl.: IGFM AN USZSZR

1982

234 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A Szovjetunió európai részében fellelhető sovány és dús vasérccek, valamint az azokat befogadó prekambriumi kőzetek tanulmányozásának célja az volt, hogy feltárják a különböző genetikai típusu vasérclelőhelyek kutatásának izotóp-geokémiai kritériumait, továbbá prognosztikusan felbecsüljék a prekambriumi vasérc-nyersanyag készleteit az adott régióban. Kutatási módszer: a kén, szén és oxigén izotóp összetételének tömegspektrométeres vizsgálata. Először sikerült meghatározni a vasérccek izotóp-geokémiai jellemzőit. A kutatók megkísérelték e jellemzők kutatási kritériumként történő alkalmazását. Az izotóp-geokémiai pa-

ramétereket felhasználták az okolovi lelőhely alakulati típusának meghatározásához. E mellett a kutatási eredmények sokirányúan hasznosíthatók a vasérclelőhelyek kutatásának és feltárásának, a keletkezéssel összefüggő kérdések megoldásának terén. Kötetszám 2, illusztráció 8, tábl. 30, forrásmunka 68.

SSZ=850703098

TIP=4

CCC

Cim: A kubai Santa-Lucia polimetallikus lelőhely kutatási metodikája

Szerző: Diaz, R.E.

Bibl.: Leningrádi Bányaműszaki Főiskola /LGI/
1984 196 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a Santa-Lucia lelőhely keletkezése, szerkezete és változékonysága. A kutatás célja: növelni a geológiai kutatómunkák hatékonyságát a kubai polimetallikus lelőhelyeken. A szerző tanulmányozta a kutatófurások és kőzetfejtések geológiai dokumentációját, az ércek anyagösszetételét. Matematikai adatfeldolgozást végzett elektronikus számítógép segítségével. Tudományosan megalapozta az ércek hidrotermális-üledékes keletkezését és új elképzelést alkotott a Santa-Lucia lelőhely szerkezetéről. Az ilyen irányú geológiai kutatómunkák új metodikáját bevezetésre ajánlották a kubai alapanyagipari minisztériumnak. A kutatási eredményeket felhasználhatja a "Zarubezsgéologia" Országos Tudományos Kutatóintézet /SZU/. A kutatási eredmények gyakorlati hasznát bizonyítja a geológiai kutatómunkák hatékonyságának növekedése és a kubai polimetallikus lelőhelyek geológiai-közgazdasági becsléseinek nagyobb megbízhatósága. Illusztráció 27, tábl. 22, forrásmunka 117.

SSZ=850703106

TIP=4

CCC

Cim: Az elő-kárpáti mélyület kőolaj- és földgázkészletének prognosztizálása

Szerző: Pluzsnyikova, V.L.

Bibl.: Ivano-Frankovszki Kőolaj- és Földgázbányászati Főiskola
/IGING/ 1984 183 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző az elő-kárpáti mélyület belső zónájának nyersolaj- és gáz-csapadék-lelőhelyeit tanulmányozta azzal a céllal, hogy feltárja az olajok és gázok CH-összetétel-módosulásainak térbeni geokémiai törvényszerűségeit, felmérje az egyes geostrukturális elemek kőolaj- és gáztartalmának perspektíváit, valamint prognosztizálja a különböző halmazállapotú, ill. keletkezési típusú szénhidrogéntelepek elhelyezkedését.

A kutatás során komplex elemzést készítettek a nyersolajok általános fizikai-kémiai tulajdonságairól és a különböző frakciók individuális CH-összetételéről a kapilláris gáz-folyadék-

-kromatográfia és infravörös szinképelemzés módszereivel. Megállapítást nyert a régió olajtelepeinek egységes keletkezése és kialakulása a gyenge mezokatagenézis zónájában; feltárták az olajösszetétel egyes irányított változásait, amelyek a másodlagos természeti folyamatokkal vannak összefüggésben.

A kutatási eredmények felhasználásra kerültek a kutató-feltáró munkák irányainak kijelölésében /Zaukrgeologija és Ukrnyefty egyesülések/, valamint az elsődleges kutatási terek meghatározásában /Nadvornyanszki és Kalusi expedíció/.

A fentiekben ismertetett disszertáció a geokémiai paraméterek alapján prognosztizálja a gáz-csapadék-telepek előfordulását az elő-kárpáti mélyület észak-keleti részében, valamint az olajrétegek elhelyezkedését a redős Kárpátokhoz csatlakozó dél-nyugati térségben. Illusztráció 29, tábl. 16, forrásmunka 124.

SSZ=850701228

TIP=3

CCC 02830024882

Cim: Táj-szerkezeti vizsgálatok kőolajkutatási célból
Nyugat-Szibériában

1982

82 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: tektonikus tájrendszerek a nyugat-szibériai kőolaj- és földgáztartalmú vidékeken. A kutatás célja: perspektivikus szerkezetek feltárása a táj-indikáció alapján. Kutatási módszerek és eszközök: táj-szerkezeti térképezés és körzetesítés, a táj-keletkezési viszonyok elemzése, légifelvételek kiértékelése. Táj-szerkezeti térképeket készítettek a beható vizsgálatra kijelölt körzetekről, nyolc anomális körzetet javasoltak szeizmikus kutatások céljára. A kutatási eredmények hatékonyságát a geológiai kutatások költségeinek csökkenése határozza meg. A kutatási eredmények alkalmazási területe: kutató-feltáró munkálatok technológiai sémáinak tökéletesítése, a szeizmikus kutatás tervezése. Forrásmunka 23.

Cim: A szibériai kőolajtelepek nyári szezonos vizsgálata
prognosztikára.

Szerző: Szolova, L.N.

Doktori disszertáció Hidrometeorológiai Főiskola /ISMI/

1982

140 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a táj-szerkezeti kőolaj-telepek. Tájat és
szubszerkezeti egységeket vizsgálva a kőolaj-telepek a minőségi viz-
sálatok használatával prognosztizálásra a táj-keletkezési viszonyok
nyugat-szibériában. A kutatás során vizuális-keletkezés, statisztikai
statistikai és földrajzi elemzés módszereket alkalmaztak. A táj-keletkezési természeti viszonyokat a táj-szerkezeti
figyelésük véve dolgozták ki a nyári szezonban a kőolaj-telepek
szubszerkezeti prognosztizálásra a táj-keletkezési viszonyok, a
hidrometeorológiai tényezők és a kőolaj-telepek közötti kapcsolat.

III. VIZI ERŐFORRÁSOK FELDERÍTÉSÉVEL ÉS VÉDELMEVEL
FOGLALKOZÓ REFERÁTUMOK

SSZ+860733938

TIP=4

CCC 04850013615

Cim: A Szevan-tó aktív vízszolgáltatási változásainak
törvényszerűségei és a megfelelő prognosztizálási
metodika kidolgozása

Szerző: Hursudján, L.M.

Bibl.: ASZZSZKTA Földrajztudományi Intézete
1985 119 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja: a Szevan-tó paramétereinek sok évre vissza-
tekintő vizsgálata és az eközben feltárt törvényszerűségek
alapján metodika kidolgozása a tó aktív vizadóképessége meg-
határozására ill. prognosztizálására. A kutatás során megha-
tározó szerepet tulajdonítottak a genetikai elemzési módszer
alkalmazásának, de emellett statisztikai módszerekhez is fo-
lyamodtak, a víz szolgáltatási ingadozások ciklikus jellegé-
nek figyelembevételével. Számítási módszert és nomogrammot
dolgoztak ki a sokéves átlagos aktív vízszolgáltatás értékei-
nek megállapítására. Az erre támaszkodó metodikai ajánlásokat
felhasználják a Szevan-tó dinamikus vizgazdálkodási mérlegei-
nek összeállításánál, a vízállás-emelkedések prognosztizálá-
sánál. A kutatási eredmények alkalmazási területe: vízmérleg-
számítások, vizgazdálkodási számítások, természet- és víz-
védelmi intézkedések. Összefoglalva az elmondottakat: az ed-
diginél megbízhatóbb és egyszerűbb módszert dolgoztak ki az
éves aktív vízkiszolgáltatás meghatározására; az új prognosz-
tizálási módszer alapján meghatározták a Szevan-tó vízszint-
növekedésének intenzitását. Illusztráció 19, tábl. 19, forrás-
munka 75.

SSZ=850722393

TIP=4

CCC 04850008048

Cim: A litvániai kis folyók nyári közepes vízállásának
prognosztizálása

Szerző: Pavlova, L.G.

Bibl.: Leningrádi Hidrometeorológiai Főiskola /LGMI/
1985 140 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás témája: a kis vízgyűjtők középvizhozama. Célja: tu-
dományosan megalapozott metodika kidolgozása a minimális víz-
hozam hosszútávú prognosztizálására a Litván SZSZK kis folyói-
nak vonatkozásában. A kutatás során vízmérleg-számítási, mate-
matikai statisztikai és földrajzi elemzési módszereket alkal-
maztak. A Balti-mellék természeti viszonyainak sajátosságait
figyelembe véve dolgozták ki a nyári középvízállás minimális
hozamának hosszútávú prognosztizálására szolgáló metodikát, a
hidrometeorológiai tényezők és a maximális tavaszi talajviz-

szint adatainak alapján. Ajánlásokat dolgoztak ki a vízfelhasználás körültekintőbb tervezési és üzemeltetési rendjének kialakítására. A kutatási eredményeket jól hasznosíthatják a talajjavítási munkában, a kísérleti kutatások tervezésében. A kutatás főbb eredményei: a konkrét objektumokra vonatkozó prognosztikus összefüggések, megközelítő prognosztizálási képlet a kevésbé felderített folyómedencékre, az adott prognosztizálási metódika gazdasági hatékonyságának számítási módszere. Illusztráció 17, tábl. 15, forrásmunka 131.

SSZ=860734613

TIP=4

CCC 04850014726

Cím: A moszkvai artézi medence dél-nyugati részének ásványvizei

Szerző: Morozov, A.K.

Bibl.: BSZSZK TA Geokémiai és Geofizikai Intézete
/IGIG AN BSZSZR/

1985

277 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás helye a Belorusz SZSZK középső és észak-keleti része, valamint az OSZFSZK Szmolenszk, Brjanszk, Kalinyin és Pszkov területeinek szomszédos körzetei. A kutatás célja: az ásványvizek kémiai összetételének alakulásában, eloszlási viszonyai-ban fellelhető törvényszerűségek vizsgálata, valamint az ásványvizek gyógyászati célú hasznosításának távlati becslése. A vizsgálatokat a térség geológiai-szerkezeti viszonyainak, a víz-hordozó és vízzáró rétegek litológiai-faciális összetételének, a kőzet-víz rendszer kölcsönhatásának komplex tanulmányozása alapján végezték. A moszkvai artézi medence dél-nyugati részére vonatkozóan első ízben mutatták ki az ásványvizek kémiai összetétele alakulásának főbb törvényszerűségeit. Új térrépt állítottak össze az ásványviz-előfordulásokról. Elvégezték a gázösszetétel és a hidrogeotermikus paraméterek szerinti övezeti beosztást és pontosították valamint kiegészítették a hidrodinamikai és hidrogeokémiai zónabeosztást. Az ásványviz-előfordulások térképét a kutatás más eredményeivel együtt az alábbi szervezetek és intézmények alkalmazhatják a gyakorlatban: a SZU geológiai és egészségügyi minisztériumainak tudományos-kutató, tervező és üzemeltető szervezetei, a Belorusz Szakszervezetek Tanácsa üdültetési szervei stb.

A kutatási eredmények megbízható alapul szolgálnak a térség gyógykezelési-üdültetési hálózatának távlati fejlesztéséhez, valamint az ásványviz-előfordulások kutatásának és feltárásának célirányos tervezéséhez. Illusztráció 45, tábl. 30, forrásmunka 136.

SSZ=850718741

TFP=3

CCC 02830075172

Cim: Módszerek kidolgozása a felszíni vízfolyásokkal távozó biogén anyagok meghatározására

Bibl.: VNIIZIZPE

1983

121 old.

Csoport: B

Nyelv: 570

A kutatás célja: számítási módszerek kidolgozása a biogén anyagoknak a felszíni vízfolyással történő kihordása meghatározására. Kutatási módszerek: terepvizsgálatok, kémiai analízisek, a kapott eredmények regresszív elemzése. A felszíni vízfolyások biogénanyag-tartalmának meghatározására számítási módszert dolgoztak ki. Elkészült továbbá a teljes metodikai anyag. A biogén anyagok kihordásának felmérését célzó számítási módszer lehetővé teszi, hogy egy adott területen pontosan kiszámítsák a felszíni vízfolyások által kihordott biogén anyagok mennyiségét. A metodikát a vízvédelmi intézkedésekkel kapcsolatos tervezési munkában alkalmazhatják. Illusztráció 4, tábl. 40.

SSZ=850714448

TIP=3

CCC 02840067971

Cim: Kis folyók vízhozamának alakulása az antropogén tényezők hatására

Bibl.: CNIKIIVR

1984

323 old.

Csoport: B

Nyelv: 570

A kutatók Ukrajna kisebb folyóit tanulmányozták azzal a céllal, hogy felmérjék a vízhozam alakulásában a termőföldek lecsapolása, öntözése és a mesterséges víztározók építése következtében történt változásokat, továbbá metodikai ajánlásokat dolgozzanak ki a vízhozam-változások figyelembe vételére. A kutatás során analógiai-vizsgálatokat, vízmérleg-számításokat végeztek és alkalmazták a matematikai statisztika módszereit. A kutatás eredményeképpen metodikai ajánlásokat tettek a kisebb folyók vízhozamának alakulásában a lecsapolás és az öntözés, a mesterséges tavak és víztározók hatására bekövetkezett módosulások felmérésére. E metodikai ajánlások bevezetésének hatékonyságát bizonyítja a vízgazdálkodási tervezéssel kapcsolatos hidrológiai számítások nagyobb megbízhatósága. A kutatási eredmények alkalmazási területe: vízgazdálkodási tervezési tevékenység, a felszíni vizek szabályozása és racionális hasznosítása. A kutatási eredmények felhasználásával mintegy 5-20 %-kal növelhetők a lecsapolásos talajjavítással nyerhető vízkészletek, továbbá jelentősen csökkenthetők a veszteségek a vízhozam-változások megbízható előrejelzése révén. Kötetek száma 2, illusztráció 38, tábl. 38.

SSZ=850714449

TIP=3

CCC 02840069826

Cim: Automatizált vízminőség-ellenőrző eszközök kidolgozása az ioncserélő anyagok szelektív tulajdonságainak felhasználásával

Bibl.: VNIIVO

1984

50 old.

Csoport: B

Nyelv: 570

A kutatás témája: automatizált vízminőség-ellenőrző eszközök létrehozása az ioncserélő anyagok szelektív tulajdonságainak felhasználásával. A kutatás célja: a vizmintavételi felszerelések új fejlesztési irányainak kijelölése és tudományos megalapozása, különös tekintettel az ioncserélő anyagok szelektív tulajdonságaira.

A kutatók behatóan tanulmányozták és elemezték a nehézfémek szorpciójával kapcsolatos metodikákat, valamint a szorbens-fázis röntgen-fluoreszcenciás elemzésének metodikáját, kísérleteket végeztek a hazai gyártmányú ioncserélő szálakkal és membránokkal. A kutatási eredmények megfelelő alapul szolgálnak az új mintaelőkészítési eszközök létrehozásával kapcsolatos kutató-fejlesztő munkához, és jól használhatók a tisztított szennyvizek és természetes vizek nehézfém tartalmának meghatározására. A kutatók összeállították a mintavételi és előkészítési folyamat funkcionális sémáit. Illusztráció 3, tábl. 1, forrásmunka 34.

SSZ=850713684

TIP=3

CCC 02840076281

Cim: 10-15 évre szóló vízvédelmi intézkedési rendszer kidolgozása a SZU egyes folyam-medencéire

Bibl.: UKRNIILHA

1984

159 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A Szeverszkij-Donyec-folyó medencéjéhez tartozó kis- és közepes folyók vízgyűjtőterületeinek tanulmányozásával a kutatók azt a célt tűzték maguk elé, hogy tudományosan megalapozott ajánlásokat dolgozzanak ki erdőművelési és védőerdősítési intézkedések fogantatására a vízi erőforrások a kimerüléstől és elszennyeződéstől való megóvása érdekében. Matematikai modellezés útján tanulmányozták az erdőtelepítések hatását a folyók vízhozamára a vízgyűjtőterületek különböző mértékű erdősültsége és az erdőtelepítések különböző fekvése szerint. Az erdőtelepítéseknek a folyók vízhozamára gyakorolt hatását mennyiségileg kimutató paraméterek alapján első ízben határozták meg az optimális vízvédelmi erdősültség normatíváit, az erdőtelepítések ésszerű elhelyezkedését, továbbá a vízvédelmi célú talajjavítás gazdasági hatékonyságát.

A Szeverszkij-Donyec-folyó vízvédelmi övezetére vonatkozóan összeállított kutatási dokumentációt az Ukrhidroprojekt /Ukrainai Vízügyi Tervezési Főigazgatóság/ használta fel az adott térség általános vízvédelmi fejlesztési tervének elkészítéséhez. A kisebb folyók vízgyűjtőterületeinek optimális szintre

emelt erdősültsége révén 3-3,5-szeresére növelhető a felszín alatti forrásokból eredő vízhozam, az éves teljes vízhozam szintentartása mellett. A kutatási eredményeket széleskörűen felhasználhatják a komplex vízvédelmi programok kidolgozásában, a vízi erőforrások védelmét célzó tevékenységben. Fontos szempont, hogy az erdőtelepítések sokkal kisebb anyagi ráfordítást igényelnek, mint a hasonló hatású víztározók építése, továbbá a költségek megtérülési ideje is rövidebb egy-két évvel. Illusztráció 3, tábl. 14.

SSZ=850707401

TIP=4

CCC

Cím: Tengeri olajszennyezések evolúciója

Szerző: Mamajev, A.B.

Bibl.: Állami Océánográfiai Kutatóintézet /GOI/
1984 140 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző a Világóceán kőolajszennyezettségét, a tengervíz és az olajfolt-tömörülések kölcsönhatását vizsgálta. A kutatás célja: az olaj-aggregátumok keletkezési, átalakulási, destruktív és átviteli folyamatainak feltárása. A kutatás során laboratóriumi és helyszíni kísérleteket folytattak mesterséges olaj-aggregátumokkal, felhasználva az infravörös szinképfény-mérés, a gáz-folyadék-kromatográfia, a biolumineszcenciás fény-mérés módszereit. Tanulmányozták a tengeri kőolajszennyeződések keletkezésének, átalakulásának és lebomlásának folyamatait, kidolgozták az olajtömörülések evolúciójának koncepcióját. Az ellen-emulziók stabilitására vonatkozó adatokat a hajószerecsétlenségek okozta olajkiömlések szennyező hatásának felszámolására kívánják hasznosítani. A kutatási eredmények gyakorlati alkalmazási területe: a tengeri közeg védelme az olajszennyezettséggel szemben, az olajkiömlések káros következményeinek felszámolása. Különös jelentőségük a kutatás során a kőolaj-aggregátumok lebomlásának sebességéről, a szennyeződések koncentrációs zónájáról és az olajfoltok mozgási irányáról kapott kísérleti adatok. Illusztráció 18, tábl. 8, forrásmunka 157.

SSZ=850706873

TIP=4

CCC

Cím: Negyedkori laza képződmények vizadó rétegeinek hidro-geotermikus vizsgálata

Szerző: Kubajev, A.A.

Bibl.: Moszkvai Állami Egyetem /MGU/
1984 131 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző a völgykatlanok negyedkori laza képződményeinek felszín alatti vizeit vizsgálta azzal a céllal, hogy meghatározza a földhőmérsékleti adatok információértékét a felszín alatti vízfolyások szivárgási paramétereinek kiszámításához. A kutatás

során alkalmazott módszerek és eszközök: helyszíni hidrogeotermikus vizsgálatok, figyelőkutak hőmérése, a hőátvitel számítógépes modellezése, termisztorok, szintmérők, furóberendezések stb. Számítási modellt készítettek a regionális felszín alatti vízfolyás hőátviteli rendszeréről, kidolgozták a vízmérleg-összetevők értékelésének metodikáját, valamint a figyelőkutak villamos hőfokmérésének új eljárását.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: kiaknázható felszín alatti vízkészletek számbavétele /SZU Geológiai Minisztériumának hatáskörében/, talajjavítási célú alacsonyvezés tervezése /SZU Vizgazdálkodási Minisztériumának szervezetei/.
Illusztráció 44, forrásmunka 63.

SSZ=850706818   TIP=3   CCC 02840049147

Cím: Délkelet-kaukázusi felszín alatti vízkészletek kutatási légi- és űrfelvételek felhasználásával
1983   84 old.

Csoport: A   Nyelv: 570

A kutatók a Nagy-Kaukázus keleti részének legújabb tektonikai szerkezetváltozásait és hidrogeológiai sajátosságait vizsgálták a semahini-kobisztáni hajlat példáján. A kutatás célja az volt, hogy felmérjék a légi- és űrfelvételek alkalmazásának lehetőségeit a neotektonikus folyamatok és a hidrogeológiai állapot kölcsönhatásával összefüggő feladatok megoldásában. Kimutatták az egész Kaukázusra egyetemleges és részleges lineamensek hálózatát, s ezek közül néhánynak feltárták a tektonikai természetét és hidrogeológiai jellemzőit is. A kísérleti-metodikai munkák eredményei alapján a semahini-kobisztáni takarószerkezet neotektonikus övezetét perspektivikusnak ítélték meg a hidrogeológiai viszonyok szempontjából. A kutatási eredményeket felhasználhatják a térség felszín alatti vízkészleteinek kutatása és feltárása területén. Illusztráció 8, tábl. 5, forrásmunka 81.

SSZ=850704273   TIP=4   CCC

Cím: Csatornák vízminőségének alakulása és mikrobiológiai folyamatai

Szerző: Olejnyik, G.Ny.

Bibl.: USZSZK TA Hidrobiológiai Kutatóintézete
1984   359 old.

Csoport: A   Nyelv: 570

A kutatás tárgyát a különböző típusu csatornák /Szeverszkij-Donyec - Donyec-medence; Dnyepri - Krivoj Rog; Észak-Krimi; Karakumi; Irtis-Karaganda/ és vízfolyás-modellek képezték. A kutatás célja: a bakterioplankton és bakteriobentosz dinamikája és életműködése törvényszerűségeinek feltárása a vízminőség alakulásának folyamatait szabályozó eljárások kidolgozása céljából. Kísérleti vízfolyás-modellek felhasználásával

modellezték a szerves anyagok lebomlásának folyamatait, a csatornák konstrukciós paramétereinek figyelembevételével. A mikrobiológiai és hidrokémiai mutatókat szabványos módszerek határozták meg. Tanulmányozták a baktérioplankton és bakterio-bentosz sajátosságait, mennyiségileg értékelték a szerves-anyag lebomlásának intenzitását a csatornák konstrukciós paramétereinek függvényében, meghatározták a mikroflóra szerepét a csatornavíz minőségének alakulásában. A vízminőség szabályozására tett ajánlásokat az ukrain vizügyi tervező és vizgazdálkodási igazgatóságok, a csatornákat üzemeltető vállalatok alkalmazzák a gyakorlatban.

A kutatás során feltárt törvényszerűségek alapján új prognosztizálási elveket és szabályozási módszereket dolgoztak ki a csatornák mikrobiológiai folyamatainak és bakteriológiai paramétereinek befolyásolására. Illusztráció 63, tábl. 63, forrásmunka 240.

SSZ=850704241

TIP=3

CCC 02840012607

Cím: A gazdasági tevékenység hatása a litvániai folyók hidroenergetikai és hidrográfiai jellemzőinek alakulására

Bibl.: IFTPE AN LITSZSZR

1983

88 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja az volt, hogy meghatározzák a különböző gazdasági tevékenységi ágak, ezen belül a lecsapolási munkálatok hatását a folyók hidroenergetikai potenciáljának alakulására. Kísérleti vizsgálatokat folytattak a korrelációs és regressziós elemzés és matematikai modellezés eszközeivel. Meghatározták a hidroenergetikai potenciál növekedésének mértékét, felbecsülték a folyóhálózat sűrűségének hatását a maximális vízhozam-értékekre. A kutatás főbb eredményei a Litgiprovodhoz /Litván Vízügyi és Vizgazdálkodási Főhivatal/ tevékenységében nyertek alkalmazást, jelentős gazdasági megtakarítást biztosítva. A kutatók által kidolgozott prognosztikus modellek és folyamatábrák lehetővé teszik a helyi vízfolyások hatékonyabb kihasználását, a vízügyi létesítmények paramétereinek kedvező beállítását és a térség hidroenergetikai potenciáljának pontosabb meghatározását. Illusztráció 20, tábl. 11, forrásmunka 65.

SSZ=850701875

TIP=4

CCC

Cím: Délkelet-Szibéria természetes törendszereinek vízmérleg-jellemzése és hasznosítási lehetőségei

Szerző: Aszejev, V.V.

Bibl.: SZU TA SZT Földrajztudományi Intézete

1984

315 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A Kelet-Szibéria déli részén található kisebb tavak tanulmányozásának célja: a vizgyűjtők hidroklimatikus jellemzőinek megállapítása, a vízmérleg-viszonyok regionális szintű feltárása és a racionális hasznosítási lehetőségek felmérése volt. Kutatási módszerek: alapvető hidrológiai folyamatok, vízmérleg földrajzi elemzése, variációs statisztika módszerei. Regionális értékelést készítettek a természetes törendszerek vízmérleg-viszonyairól a természeti közeg különböző típusai és az éves dinamikai mutatók szerint. A kisebb tavak vízmérleg-összetevőinek számítási értékeit, valamint ezen vízi erőforrások racionális hasznosításának terveit az irkutszki vízügyi építési igazgatóság vezette be a gyakorlatban. A kutatási eredmények általános alkalmazási területe: a meliorációs építési tervek hidrológiai megalapozása és a vízi erőforrások racionális hasznosítási terveinek kidolgozása. Összefoglalva: a kutatás során 430 vizgyűjtő hidrológiai jellemzőit /elpárolgás, felszíni hozzáfolyások, ülepedés stb./ határozták meg és javaslatokat dolgoztak ki a vízi erőforrások racionális hasznosítására. Illusztráció 16, tábl. 13, forrásmunka 146.

IV. TALAJ ÉS TERMŐFÖLD HASZNOSÍTÁSÁVAL ÉS VÉDELMEVEL
FOGLALKOZÓ REFERÁTUMOK

SSZ=850704080

TIP=4

CCC

Cim: Az erózió hatása a Kis-Kaukázus hegyi erdő- és hegyi sztyep- talajainak humuszállapotára

Szerző: Aszlanova, R.G.K.

Bibl.: ASZSZK TA Talajtani és Agrokémiai Intézete
/IPA AN AZSZSZR/

1984

188 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatómunka színtere: a Kis-Kaukázus észak-keleti lejtőjének hegyi erdő- és sztyep talajú vidéke. A kutatás célja: a különböző mértékben kimosódott hegyi erdős barna és hegyi sztyepes talajok humuszállapotának vizsgálata, tudományosan megalapozott kritériumok kidolgozása a humuszállapot értékelésére, továbbá hatékony eljárások kifejlesztése az erodált hegyi talajok humusztartalmának megőrzésére és helyreállítására. A laboratóriumi és telepített agrofizikai és agrokémiai talajvizsgálatokat a hagyományos módszerekkel végezték. A humusz mennyiségének, frakcionális összetételének, a humuszsavak fizikai-kémiai tulajdonságainak komplex vizsgálata alapján kaptak teljes képet a különböző mértékben károsított hegyi talajok humuszállapotáról, s határozták meg a humusz-degradáció mértékét az eróziós folyamatok függvényében. A szerző ajánlásait egy állattenyésztési szovhoz vezette be kb. 60 ha területen, majd további alkalmazásra jóváhagyta az Azerbajdzsán SZSZK Mezőgazdasági Minisztériuma. A kutatás keretében vizsgált talajok humuszállapotának mutatói, mint kiegészítő diagnosztikai jellemzők, felhasználhatók a talajkimosódás mértékének megállapítására. A kutatási eredmények alkalmazási területe: a Kis-Kaukázus észak-keleti lejtőjének közepesen kimosódott hegyi szürke- és barna talajai. Illusztráció 13, tábl. 36, forrásmunka 259.

SSZ=850704119

TIP=4

CCC

Cim: Ukrajnai tőzeges talajok művelésbe vétele és termőképességük szabályozása

Szerző: Truszkaveckij, R.Sz.

Bibl.: Harkovi Mezőgazdasági Főiskola

1984

631 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

Az ukrajnai erdős sztyepe és Poleszje tőzeges mélytalajain folytatott kutatás célja: a művelhetőség elméleti és gyakorlati alapjainak megteremtése, továbbá a leszárított tőzegtalajok termőképességének szabályozása. Kutatási módszerek és eszközök: expedíciós, telepített-helyszini, vegetációs és laboratóriumi-analitikai vizsgálatok, variációs statisztika

és a talaj-folyamatok modellezése; OD-102 derivatográf, ionmérő, fénymérő, tömeg-szinképmérő stb. műszerek. Tanulmányozták a leszárított tőzegtalajok evolúciójának progresszív ill. regresszív jelenségeit. Meghatározták "a talaj-termőképesség pufferjellegének" fogalmát, a talajfolyamatok optimalizálásának törvényszerűségeit. A tőzegtalajok művelésbe vételére és termőképességének szabályozására kidolgozott rendszer bevezetése évente 120-220 rubel/ha feltételes tiszta nyereséget eredményez. A kutatási eredmények alkalmazási területe: a köztársaság vizgazdálkodási és talajjavítási tervező szervezetei, az USZSZK Mezőgazdasági Minisztériuma, mezőgazdasági felsőfokú tanintézetek oktatási programja. Illusztráció 52, tábl. 89, forrásmunka 614.

SSZ=850707743

TIP=4

CCC

Cím: A növények terméshozama és a talaj tulajdonságai közötti összefüggések

Szerző: Bucsene, A.A.

Bibl.: Litván Mezőgazdasági Akadémia /LSZHA/
1984 147 old.

Csoport: A

Nyelv: 370

Az erdőközelen elterülő mezőgazdasági termőterületek vizsgálatának célja az volt, hogy megállapítsák a mezőgazdasági növények terméshozama és a talaj agrokémiai ill. agrofizikai tulajdonságai közötti összefüggéseket, továbbá azt, hogy milyen összefüggés áll fenn a talaj-paraméterek és a terméshozam, valamint az erdő közelsége között. A vizsgálati adatokat a diszperziós elemzés, korrelációs és regressziós módszerek alkalmazásával dolgozták fel, míg az agrofizikai és agrokémiai elemzéseket a hagyományos laboratóriumi módszerekkel végezték el. A Litván SZSZK viszonyai között először nyert bizonyítást az a tény, hogy szoros összefüggés mutatható ki a mezőgazdasági növények terméshozama és a talajok tulajdonságai, ill. a terméshozam és az erdőtől mért távolság között. Kimutatták, hogy egyes növényfajták érzékenyen reagálnak az erdő közelségére, továbbá adatokat kaptak a talaj-tulajdonságok térbeni változásairól. A vizsgálatok alapján készült ajánlásokat felhasználták a műtrágyázás hatékonyságának meghatározására, ill. a műtrágyázási tervek összeállítására vonatkozó metodikák kidolgozásában.

A Litván SZSZK-ban ez volt az első próbálkozás az erdővel határos mezők racionális méreteibek megállapítására. A kapott adatok normatívaként szolgálnak az ilyen adottságú területek terméshozamának prognosztizálásához ill. programozásához. A kutatási eredmények alkalmazási területe: a Litván SZSZK gyepes-glejes és gyepes-karbonátos homokos és agyagos vályogtalajainak művelése. Illusztráció 29, tábl. 32, forrásmunka 155.

SSZ=850704099

TIP=4

CCC

Cím: Az elektromos áram különböző formáinak hatása a szoloncsák jellegű réti szürketalaj kilúgozására

Szerző: Szabdikejeva, G.G.

Eibl.: Cseljabinszki Mezőgazdasági Gépesítési és Villamosítási Főiskola /CSIMESZH/

1984

199 old.

Csoport: B

Nyelv: 570

A disszertáció szerzője a Kazah SZSZK Csujszk-völgyének réti szoloncsák szürketalajait vizsgálta. A kutatás célja: a villamos áram talaj-kilúgozásra használható leghatékonyabb formájának meghatározása, a talaj-kilúgozás elektromos energetikai paramétereinek mérlegelése. Kutatási módszerek: munkahipotézis felállítása, szabványos mérőberendezések, számítógépek használata. A kutató elsőként mutatta be az áramimpulzusoknak a talaj kilúgozására gyakorolt hatását és szemléltette annak mechanizmusát. A kutatás eredményeit a Csujszk-völgy és a hasonló talajszerkezetű régiók talajainak művelésbe vételét célzó kutató-tervező munkákban hasznosítják. A szerző új elektrotechnológiai eljárást javasol a foltszerű szoloncsák kilúgozására.

Illusztráció 51, tábl. 11, forrásmunka 111.

SSZ=850704009

TIP=3

CCC 02840011611

Cím: Réti talajok meliorációs jellemzése és racionális hasznosításának módjai

1983

66 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya a réti karbonátos, réti szikes, réti-mocsaras karbonátos és réti normál talajok vizsgálata, a racionális hasznosítási lehetőségek kutatása céljából. A munka során laboratóriumi és helyszíni vizsgálatokra egyaránt sor került. A kutatók a Tyumeny terület tervezőintézetei részére előzetes javaslatokat készítettek a termőföld-készletek racionális hasznosítási tervéhez. Ezen belül meghatározták a földterületek átalakítási irányait, az új termőföldek hozzávetőleges nagyságát stb. Meghatározták a kutatás során vizsgált talajtípusok agrokémiai és hidrofizikai paramétereit, valamint biológiai aktivitását. A vizsgálatok eredményeit a meliorációs munkálatok és az útépités területén használják fel.

SSZ=850713677

TIP=4

CCC

Cim: Toxikus klórorganikus vegyületek adszorpciója és migrációja a talajokban

Szerző: Popov, V.J.

Bibl.: Agrófizikai Kutatóintézet /AFI/
1984

237 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző a következő talajok ill. vegyületek tulajdonságait vizsgálta: tipikus csernozjom, gyepes-podzolos talaj; kaolinit, montmorillonit, huminsav, diklóretán, kloroform, triklóretilén, széntetraklorid. A kutatás célja: feltárni a klórorganikus vegyületek talaj-adszorpciójának és -diffúziójának mennyiségi törvényszerűségeit. Kutatási eszközök: agrokémiai talajvizsgáló készülékek, gázkromatográfia, szinképfénymérés, Cvet-106 és Hrom-5 gázkromatográfok, SZF-26 szinképfénymérő. A kutató megállapította, milyen főbb törvényszerűségek jellemzők a klórorganikus vegyületeknek a talajban való elnyelődésére; bebizonyította, hogy e vegyületek adszorpciója fizikai jellegű és polimolekuláris formájú; egyenletet állított fel, amely leírja e vegyületeknek az állandó térfogatú rendszerekből való deszorpciójának kinetikáját. A metodikát a VASZHNIL, a SZU Állami Hidrometeorológiai Bizottsága, a Kisérleti Meteorológiai Intézet figyelmébe ajánlották. E metodika gyakorlati bevezetése lehetővé teszi, hogy objektív információkat nyerjenek a légkörből származó klórorganikus vegyületek okozta talajszennyeződések mértékéről. A kutatás eredményeként kidolgozott metodika alkalmazási területe: talajtan, agrokémia, ökológia. Illusztráció 49, tábl. 18, forrásmunka 152.

SSZ=850722392

TIP=4

CCC 04850008586

Cim: Az elszikesedés hatása a talajok hidrofizikai tulajdonságaira

Szerző: Abdel Kadum, I.H.

Bibl.: Moszkvai Állami Egyetem /MGU/
1985

116 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző különböző szemcseösszetételű réti talajokat és talajmodelleket vizsgált azzal a céllal, hogy tanulmányozza a sóösszetétel és -koncentráció hatását a talajok hidrofizikai tulajdonságaira. Munkájában felhasználta a szorpciós egyensúly, az areometrikus deformációmérés és az ülepitési-röntgenmérés módszereit. Tanulmányozta a sóösszetétel és az elszikesedés hatását a különböző szemcseméret-összetételű talajok hidrofizikai tulajdonságaira. Javasolta az elszikesedés hatásának figyelembevételét a hidrofizikai tulajdonságok meghatározásánál, pontosítva ez utóbbi vizsgálatok metodikáját. Bemutatta a fizikai modellek alkalmazhatóságát a valóságos talajok tulajdonságainak tanulmányozásában. A kutatási eredmények alkalmazási területe: talajfizika, talajjavítás. Illusztráció 25, tábl. 22, forrásmunka 120.

SSZ=850714330

TIP=4

CCC

Cim: Lösz-szerű nehéz vályogtakarójú szürke erdei talajok
ökológiai-hidrológiai sajátosságai és diagnosztikája

Szerző: Ridkin, J.I.

Bibl.: Moszkvai Állami Egyetem /MGU/
1985

118 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás témája: lösz-szerű nehéz vályogtakarójú glejes és nem
glejes szürke erdei talajok vizsgálata. A kutatás célja: mód-
szer kidolgozása a szürke erdei talajok elmocsarasodási mérté-
kének meghatározására a vízháztartás főbb elemei, a termőképessé-
g, a talajok fizikai és kémiai tulajdonságai alapján.

A disszertáció ismerteti a vízháztartás alakulásának főbb tör-
vényszerűségeit, a szürke erdei talajok és azok új képződmé-
nyei morfológiai, fizikai és kémiai tulajdonságaiban a térbe-
lileg progresszív hidromorfózis hatására végbemenő változások
törvényszerűségeit. A vizsgálati adatokat felhasználták az
"Ajánlások az elmocsarasodás mértékének diagnosztizálására" c.
anyaghoz, amelyet a SZU Vizgazdálkodási Minisztériuma adott ki.
A szerző kidolgozta a szürke erdei talajok elmocsarasodási mér-
tékek mennyiségi diagnosztizálási módszerét, ajánlásokat
tett a talajok lecsapolására és hasznosítására, értékelést ké-
szített e talajok vízháztartásáról és termőképességéről. A ku-
tatási eredmények alkalmazási területe: mezőgazdaság, talajtán,
valamint a szürke erdei talajok meliorációs térképezése.
Illusztráció 22, tábl. 17, forrásmunka 119.

SSZ=850714176

TIP=4

CCC

Cim: Erodált erdőssztyep és erdei homokos vályogtalajok termő-
képességének helyreállítása dohánytermesztési célból

Szerző: Kijan, N.A.

Bibl.: Grúz Mezőgazdasági Főiskola
1984

199 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző a kubányi sötétszürke erdőssztyepp és barna erdei
homokos vályogtalajokat vizsgálta, amelyek kisebb vagy nagyobb
mértékben károsodtak az erózió által. A kutatás célja: az emli-
tett típusu erodált talajok termőképességének helyreállítását
biztosító folyamatok tanulmányozása, különös tekintettel a re-
kultiváció agrokémiai és fitomeliorációs módszereinek alkalma-
zására. A szerző a krasznodári országrész dohánytermő talajjai-
nak vonatkozásában elsőként vizsgálta meg a termőképesség
helyreállításának kérdését. Meghatározta a humusz frakcionális
összetételét és annak változásait a vizsgált talajokban. Tovább-
fejlesztette a humusz frakcionális összetételének meghatározá-
sára alkalmazott eljárást. A krasznodári terület dohánytermesz-
tő gazdaságainak hatékony eljárásokat ajánlott az erodált söté-
tészürke és barna erdei talajok rekultiválására. Ezen ajánlá-
sok bevezetése a Kubanygiprozem /Kubányi Állami Talajjavítási

Tervezőintézet/ és az abini járási Rogyina Kolhoz számára összesen 524 ezer rubel gazdasági megtakarítást eredményezett. Főbb kutatási eredmények: ajánlások az eróziótól károsodott sötétszürke erdő-sztyeppei és barna erdei homokos vályogtalajok mezőgazdasági hasznosítására, ezen belül az ilyen talajadottságú területek dohánytermesztési célú hasznosítására. A kutatási eredmények alkalmazási területe: talaj-rekultivációs tervezéssel foglalkozó tervező és kivitelező vállalatok. Illusztráció 17, tábl. 33, forrásmunka 207.

SSZ=850722553

TIP=4

CCC

Cim: A ribinszki víztározó hatására végbemenő újabb átalakulási folyamatok a podzolos talajokban

Szerző: Manykova, T.Sz.

Bibl.: Moszkvai Tyimirjavez Mezőgazdasági Akadémia /TSZHA/
1985 185 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A különböző mértékű hidromorfózissal jellemezhető podzolos talajok vizsgálatával a szerző azt a célt tűzte ki, hogy komplex módon tanulmányozza a Ribinszki víztározó hatásának kitett podzolos talajok legújabb átalakulási folyamatait, feltárja az elárasztott terület talaj-átalakulási folyamatainak méreteit és gyorsaságát, továbbá prognosztizálja e folyamatok további fejlődését. A kísérleti kutatásokat és a tényanyag matematikai feldolgozását a szerző az általánosan elfogadott metodikák szerint végezte; bemutatta az elárasztás sajátos megnyilvánulásait a könnyű mechanikai összetételű talajokban a víztározó ingadozó vízszintjének hatására. Kijelölte a transzformálódott talajok jelenlegi határait. A kutatás eredményeit az evolúciós morfológiai és állat-ökológiai kutatóintézetben használták fel, az északi folyók vizének a déli vidékekre való átvezetésével foglalkozó kutatási feladat végrehajtásához. Ezen kívül a kutatási eredményeket felhasználhatja a SZU TA Fotoszintézis-kutatási és Talajtani Intézete, a Dokucsajev Talajtani Intézet, a SZU TA Központi Közgazdasági-Matematikai Intézete. A kutatás főbb eredményei: a víztározó ingadozó vízszint állapotának figyelembe vételével kidolgozott módszer az elárasztási övezet határainak kijelölésére; ajánlások az erdőtelepítések és mezőgazdasági termőföldek kedvező elhelyezésére, tekintettel az elárasztásra kerülő podzolos talajokban bekövetkező további változásokra. Illusztráció 20, tábl. 40, forrásmunka 119.

SSZ=850722563

TIP=4

CCC

Cim: A Volga-mellék száraz sztyeppéinek elszikesedett talajai és azok művelésbe vétele

Szerző: Zimovec, B.A.

Bibl.: Dokucsajev V.V. nevét viselő Talajtani Intézet
1985 555 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző gesztenyebarna, világos-gesztenyebarna és régi gesztenyebarna talajmintákat vizsgált, elszikesedett területekről. A kutatás célja az volt, hogy feltárja a természetes és öntözési viszonyok végbemenő elszikesedési, kilúgozódási folyamatok törvényszerűségeit, intézkedéseket dolgozzanak ki a legkedvezőtlenebb természeti adottságú talajok hatékony hasznosítására. Kutatási módszerek: kísérleti területek vizsgálata, talajfelvételek, kémiai talajjavítási kísérletek; potenciometria, fényméréstani vizsgálatok módszerei.

A szerző bemutatta az elszikesedési folyamatok természetes polimorfizmusát, a talajtulajdonságok térbeli változásainak trend-jellegű és véletlenszerű típusait, a talajtulajdonságok viszonylagos satabilitását a Volga vizével történő öntözés hatására, a lúgosság szintjét limitáló talaj-oldatok optimális és kiritikus koncentrációját. Ajánlásokat tett a talajviszonyok meliorációs szempontú értékelésére, az öntözés alá kerülő területek hatékony hasznosítására. A kutatási eredményeket elsősorban az öntözött földterületek művelésével foglalkozó szervezetek tudják felhasználni. Összefoglalva a kutatás eredményeit: tudományosan megalapozott intézkedésrendszert dolgoztak ki a kedvezőtlen adottságú földek művelésbe vételére és racionális hasznosítására, kiemelve a gesztenyebarna talajok és elszikesedett területek használatba vételét. Illusztráció 43, tábl. 108, forrásmunka 414.

SSZ=850719088

TIP=4

CCC 04850006855

Cím: Állandó teljesítményű szonda alkalmazása a talaj nedvesség-potenciáljának és hőáramainak mérésére

Szerző: Hodzsajev, F.S.

Bibl.: BSZSZK TA Tömeg- és Hőcserélődéstudományi Intézete
/ITMO AN BSZSZR/

1985

191 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A talaj hőmérsékleti és hidrofizikai jellemzőinek helyszíni méréséhez több különféle módszer és felszerelés áll a kutatók rendelkezésére. A fenti témájú kutatás célja az volt, hogy új, nagy hatékonyságú eszközöket dolgozzanak ki a talaj nedvesség-potenciáljának, nedvességtartalmának, hővezetőképességének és hőáramlási folyamatainak mérésére. Kísérleti vizsgálatokat folytattak átnevesített diszpergált közegek hővezetőképességének meghatározására. Ehhez egy fémből készült a vizsgálendő közeggel körülvelt vékony henger alakú termoszonda felmelegedési sebességének mérési adatait vették alapul, s egyidejűleg folyamatosan ellenőrizték a nedvesség-potenciált, a nedvességtartalmat, a hőmérsékletet. Empirikus összefüggéseket mutattak ki a hővezetőképességi együttható és a nedvesség-potenciál között. Módszert dolgoztak ki a kapilláris diffúzió együtthatójának meghatározására.

A talaj nedvesség-potenciáljának mérésére szolgáló felszerelést 1980-ban az Andizsani Gyapottermészeti Kutatóintézetben vetették alá kísérleti próbáknak; a hővezetőképesség mérésére szol-

gáló módszert és berendezést 1982-ben az Üzbég SZSZK TA Központi Technológiai Fejlesztési Intézetében kezdték alkalmazni. A kutatási eredmények széleskörűen hasznosíthatók az alkalmazott hőfizika, a mezőgazdasági mérőeszközgyártás területén. Összefoglalva: új, nagy hatékonyságú felszereléseket és hőátalakítókat dolgoztak ki a nedvesség-potenciál és a nedvességtartalom mérésére, a talaj hővezetőképességének meghatározására. Új módszert ajánlottak a nedvességátvitel halmazállapotú összetételének értékelésére. Illusztráció 74, tábl. 7, forrásmunka 91.

SSZ=850725359

TIP=4

CCC 04850009346

Cím: A kémiai tulajdonságok hatása a főbb talajtipusok káliumpotenciáljára és káliumpufferoló képességére

Szerző: Masszud, A.R.

Bibl.: Moszkvai Állami Egyetem /MGU/
1985

141 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző a zonális-genetikus tipussor főbb talajainak mintáit és a gyepcs-podzolos talajok szántási szintjeinek mintáit tanulmányozta. Kutatómunkájának célja: a Szovjetunió főbb talajtipusai kálium-háztartásának komplex jellemzése. Kémiai módszerekkel elemezte a talajban előforduló különböző káliumvegyületeket és az ionok aktivitását, először adott komplex jellemzést a zonális-genetikai tipussor talajainak kálium-háztartásáról.

Megállapította, hogy a kálium-potenciál meghatározása egyensúlyos oldatban pontosabban jellemzi a talajok tulajdonságait. A kutatási anyagot felhasználják a Moszkvai Állami Egyetem Talajtani Karának oktatási anyagában, továbbá bevezetésre ajánlják a talajtan, az agrokémia és a talajkémia területén. A talajok kálium-háztartásának komplex jellemzését felhasználhatják továbbá a káliumos műtrágyázás optimalizálását célzó ajánlások kidolgozásához. Illusztráció 20, tábl. 20, forrásmunka 139.

V. ERDŐK TELEPÍTÉSÉVEL, HASZNOSÍTÁSÁVAL ÉS VÉDELMEVEL
FOGLALKOZÓ REFERÁTUMOK

SSZ=850722122

TIP=4

CCC 04840019715

Cím: A Beszkidék bükkerdeinek biotikus produktivitása és szerkezete

Szerző: Borszuk, D.V.

Bibl.: Dnyepropetrovszki Állami Egyetem /DGU/
1984 232 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a Beszkidék /a Keleti-Kárpátok észak-nyugati része/ tiszta bükkerdői. A vizsgálat célja: a biomassza felhalmozódását, frakció-összetételét és éves növekedési ütemét jellemző törvényszerűségek, továbbá ajánlások kidolgozása a beszkideki bükkerdők helyreállítására, megőrzésére és racionális hasznosítására. Kutatási módszerek: kísérleti részlegek megfigyelése, készlet-felmérés, a fitomassza összetételének és éves növekedésének vizsgálata modell-faegyedek alapján a faállomány-szint felszíni növénymasszájának felületi és kiterjedési meghatározása. Tanulmányozták a bükkerdők biotikus produktivitását, fejlődési dinamikáját a faállomány életkorának, a talaj tulajdonságainak függvényében. Meghatározták a fitomassza összetételét, felvázolták hasznosításának lehetőségeit, összehasonlító értékelést készítettek a bükkösök és a származékos fenyvesek produktivitásáról. Tanulmányozták a bükkerdei fitocönózisok vertikális biogeocönotikus szerkezetét.

A kutatási anyagokat az erdőgazdasági és erdőrendezési vállalatok használhatják a bükk-nyersanyag különböző fajtáinak kihozatali számításaihoz, a bükkösök hasznosításának tervezéséhez, a bükkerdők helyreállítását és védelmét célzó intézkedések kidolgozásához. A kutatási eredmények bevezetésének hatékonyságát mutatja, hogy az érett bükkerdő minden hektáráról 400-500 m³ fával több erdei termék nyerhető. A kutatási eredmények alkalmazási területe: az erdei ökoszisztémák térbeni szerkezetének, bioproduktivitási folyamatának és vízháztartásának matematikai modellezése, a faanyag-felhasználással kapcsolatos gazdasági számítások. Illusztráció 16, tábl. 61, forrásmunka 289.

SSZ=860733992

TIP=4

CCC 04850014253

Cím: Helyi erdei erőforrások egyszerű hasznosításának hatékonyabb megszerzése /az Ukrán SZSZK erdőkombinátjainak példáján/

Szerző: Viszotok, A.Sz.

Bibl.: USZSZK TA Közgazdasági Intézetének Lvovi Tagozata
1985 222 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja: a helyi erdei erőforrások komplex hasznosításának hatékonyabb megszerzése az ökológiai követelmények be-

tartása mellett. Kutatási módszerek: közgazdasági elemzés, értékelte paraméterek szintézise, statisztikai adatok dinamikus ütköztetése és összehasonlítása, szakértői vélemények. A kutatási jelentés feltárja a vállalati szintű erdőhasználat sajátosságait, megállapítja, milyen fejlődési tendenciák és törvényszerűségek jellemzik az erdőkombinátokat, mint az erdei erőforrások hasznosításának és újratermelésének progresszív formáját.

Az erdei erőforrások hasznosításának hatékonyabb megszervezését célzó ajánlások gyakorlati bevezetésre kerültek a Prikarpa lesz egyesülés kombinátjaiban, évi 86 ezer rubel gazdasági megtakarítást eredményezve.

Összefoglalásul: új paramétereket dolgoztak ki az erdők komplex hasznosítása hatékonyságának értékelésére; javaslatokat tettek a tervezés új ágazati megoszlására és a komplex vállallattipusról szóló szabályzat-tervezetre vonatkozóan.

Illusztráció 6, tábl. 13, forrásmunka 170.

SSZ=850701682

TIP=3

CCC 02830085978

Cím: Karéliei erdők hasznosításának ökológiai-fitocönotikus sajátosságainak vizsgálata, az erdei erőforrások ésszerű hasznosításának és védelmének módszerei

1983

217 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja: módszerek kidolgozása a karéliei erdők vadon-növő bogyós- és gyógynövényeinek ésszerű felhasználására és megővésére. Kutatási módszerek: állandó sugarú köralakú mintaterületek vizsgálata, fenológiai megfigyelések, a biológiailag aktív anyagok tartalmának meghatározása a bogyós- és gyógynövényekben. A kutatók új módszert dolgoztak ki a gyógyszeripari nyersanyagok forrásainak számbavételére az erdőrendezési munkálatok során, továbbá eljárást dolgoztak ki a bogyós növények terméshozamának rövidtávú prognosztizálására. A kutatási eredményeket az erdőrendezéssel és erdei termékek készletezésével foglalkozó vállalatok tevékenységében lehet felhasználni. Illusztráció 10, tábl. 97, forrásmunka 139.

SSZ=8507033960

TIP=3

CCC 02840000290

Cím: Az erdők rekreációs hasznosításának elvei, az ökológiai egyensúly fennmaradásával és védelmével.

Bibl.: UKRNII LHA

1983

268 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatók Ukrajna síkvidéki körzeteinek állami erdőtelepítéseit vizsgálták azzal a céllal, hogy összegezzék a rekreációs erdőhasználat tapasztalatait és ajánlásokat dolgozzanak ki az ukrajnai síkvidéki rekreációs erdőkkel kapcsolatos intézkedések

rendszerére vonatkozóan. Kutatási módszerek: a hivatalos és szakirodalmi információk összegzése és elemzése, az erdőtelepítések vizsgálata mintaterületek kialakításának útján, a talajok hidrofizikai tulajdonságainak elemzése és a faállomány növekedésének megfigyelése. A kutatók új tényanyagot gyűjtöttek össze az ukrainai síkvidéki erdők rekreációs célú hasznosításáról, továbbá körzet- és zónabeosztási térképeket készítettek és kidolgozták az egyes erdőtípusok maximálisan megengedhető rekreációs terhelésének normatíváit. Ajánlásokat dolgoztak ki az erdőgazdaság megszervezésére és üzemviteli rendjére az ukrainai síkvidéki területek rekreációs érdekeiben. A kutatási eredmények alkalmazási területe: az erdőgazdaság megszervezése és üzemvitelének a zöld övezetek erdeiben, a folyó- és útmenti védősávokban az Ukrán SZSZK síkvidéki területein. Illusztráció 7, tábl. 48, forrásmunka 228.

SSZ=850710496

TIP=4

CCC

Cím: Vietnam erdőinek közgazdasági-földrajzi vizsgálata

Szerző: Pham Thi, M.H.

Bibl.: SZU TA Földrajztudományi Intézete /IG AN SZSZSZR/
1985 146 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja: a vietnami erdőknek, mint erőforrásoknak és-szerű hasznosítása az erdei erőforrások közgazdasági-földrajzi vizsgálata szovjet tapasztalatok alapján. A kutatás során alkalmazott módszerek: analitikai összehasonlítás, statisztikai, centrográfiai és térképészeti módszerek.

A kutató elsőként értékelte annak lehetőségeit, hogy Vietnam adottságaira vetítve alkalmazza az erdei erőforrások közgazdasági-földrajzi vizsgálatának szovjet tapasztalatait. A kutatási anyagot felhasználhatják a vietnami erdei erőforrások racionális hasznosítását célzó regionális tervek készítésében, az ország erdészeti ágazatai fejlesztésének tervezésében.

A kutatás főbb eredményei: Vietnam erdőgazdasági körzeteinek térképészeti vázlatok és az erdészeti ágazatok fejlődésének az egyes körzet-típusok szerint kijelölt irányai. A kutatás eredményei alátámasztják az erdőgazdasági komplexumok létrehozásának szükségességét és megkísérik kijelölni azok helyét Vietnam területén. Illusztráció 8, tábl. 15, forrásmunka 142.

SSZ=850714105

TIP=4

CCC

Cím: Erdőgazdasági intézkedések tudományos megalapozása a regionális tervezésben

Szerző: Kuzmicsev, A.Sz.

Bibl.: Brjanszki Technológiai Főiskola
1984 157 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: az OSZFSZK európai része sikvidéki erdeinek erdőgazdasági hasznosítása. Célja: ajánlások kidolgozása a hosszú távra tervezett erdőgazdasági intézkedések tudományos megalapozottságának fokozására. Erdőrendezési célból először állították fel matematikai modelleket az erdőgazdaság területi szintű prognosztizálásához szükséges paraméterek meghatározására. A kutatási eredmények jelentőségét növeli, hogy gyakorlati alkalmazásuk révén az erdőrendezési vállalatok központosított követelményeket kapnak az erdőgazdaság regionális működéséhez, továbbá közvetlen kapcsolat jön létre a helyi és ágazati gazdálkodó szervek között. Illusztráció 23, tábl. 34, forrásmunka 149.

SSZ=850714139

TIP=4

CCC

Cím: Dél-karéliai fenyőerdők fitomasszájának szerkezete és annak változásai a gyérités után

Szerző: Gyakonov, V.V.

Bibl.: Országos Erdőgazdasági és -gépesítési Kutatóintézet /VNIILM/ 1984 210 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: Dél-Karélia zöldmohás fenyvesei. A kutatás célja: a fenyőerdők fitomassza-szerkezetének és a gyéritést követő szerkezeti változásoknak a vizsgálata. Kutatási módszerek és eszközök: erdőbecslési, biocönotikus és matematikai módszerek: mikroszkópok, mérőműszerek, termográf stb. Karéliában először becsülték fel az erdőtelepítések fajtaösszetételének hatását a faállomány fitomasszájának szerkezetére s annak a gyéritést követő módosulására. A szerző által javasolt fajtaválaszték-táblázatokat a karéliai erdőgazdaságokban kísérleti-üzemi ellenőrzésnek vetették alá. E táblázatokat ezen kívül felhasználták a faipari nyersanyagkészlet központi nyilvántartására készült számítógépes programok kidolgozásához. A kutatás fontos eredménye a fanyersanyag biológiai készleteinek számbavétele és a kihozatal reális volumenének meghatározása. Illusztráció 20, tábl. 74, forrásmunka 250.

SSZ-850714145

TIP=4

CCC

Cím: Tülevelűek ültetőanyagának nevelése az üzemszerű erdőfelújítási eljárásokhoz

Szerző: Szmirnov, Ny.A.

Bibl.: Moszkvai Erdőtechnikai Főiskola /MITI/ 1984 430 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző behatóan tanulmányozta az üzemszerű erdőfelújítási eljárások alkalmazásához szükséges tülevelű fajták ültetőanyagának paramétereit. Kutatási módszerek: az ültetőanyag-nevelés agrotechnikai és technológiai aspektusainak kísérleti vizsgálá-

VI. A TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK KUTATÁSÁHOZ KAPCSOLÓDÓ INTER-
DISZCIPLINÁRIS REFERÁTUMOK

SSZ=850725047

TIP=4

CCC 05850001079

Cím: A tengervíz nehézfém szennyeződésének bioindikációja

Szerző: Hrisztoforova, N.K.

Bibl.: SZU TA TEMEZS

1985

394 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatók a tengerfenéken élő moszatok és gereinctelenek legel-
terjedtebb fajtaíait, különböző tengerek vizét vizsgálta, annak
felderítése végett, hogy az élő szervezetek miként reagálnak a
környezeti feltételek változásaira. További kutatási célkitü-
zés volt elméleti tézisek és gyakorlati ajánlások kidolgozása
a bioindikátorok felhasználására a környezetszennyezés mértéké-
nek és következményeinek értékelésében. Helyszíni vizsgálatok
és laboratóriumi kísérletek, atomabszorpciós és fotometriás
módszerek segítségével bővítette ill. továbbfejlesztette a tu-
dósok elképzeléseit az indikátor-organizmusokról és azok kivá-
lasztásának bioföldrajzi megközelítéséről, kidolgozta a bio-
monitoring elméleti alapjait. A moszatok és gereinctelenek töme-
ges fajaiban feltárt nehézfém-tartalomra vonatkozó információ-
kat átadták a Goszkomhidromet /Állami Hidrometeorológiai Bi-
zottság / vlagyivosztoki kutatóintézetének. A szerző által meg-
határozott kémiai és biológiai paraméterek elősegítik a távol-
keleti tengerek megfigyelési programjainak optimalizálását.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: a Goszkomhidromet
intézetei, a SZU TA tengerbiológiai kutatóintézetei, a SZU
Halgazdasági Minisztériuma.

Elkészült továbbá a különböző arányú és tervezési célú felada-
tok megoldásához ajánlott indikátor-organizmusok regisztere;
aránylag egyszerű és hatékony módszereket dolgoztak ki és javas-
solnak a környezetszennyezés biológiai következményeinek fel-
mérésére. Illusztráció 35, tábl. 33, forrásmunka 603.

SSZ=850725044

TIP=4

CCC 04850011165

Cím: A kénvegyületek okozta környezetszennyezés földrajzi
aspektusai

Szerző: Altschuler, I.I.

Bibl.: Moszkvai Állami Egyetem /MGU/

1985

230 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző a kénvegyületek okozta környezetszennyezés kérdéskörét
kutatta azáltal a céllal, hogy meghatározza a kénciklusban törté-
nő emberi beavatkozás mértékét és a kénszennyezettséggel kapaso-
latosan felmerülő természetvédelmi problémákat. Szerinte a ter-
mészetes közeg kénvegyületekkel történő szennyezését célszerű

ugy tekinteni, mint a kén ciklusba való antropogén beavatkozás folyamatát. A szerző planetáris, makroregionális és lokális szinten vizsgálta a kén körforgásának folyamatát; modelleket dolgozott ki és térképsorozatot készített a környezet kénszennyezettségéről. A kén-migrációra és annak negatív ill. pozitív következményeire vonatkozó adatokat felhasználják a konkrét fizikai-földrajzi, geokémiai és természetvédelmi kutatásokban, továbbá a felsőoktatási tanintézmények tananyagában. A kutatási eredmények további alkalmazási területe: a Moszkvai Állami Egyetem és a SZU:TA intézeteiben a MAB-, UNEP- és EMEP-programok keretében folyó kutatások; a kormányközi szintű természetvédelmi intézkedések jogi kérdéseinek kidolgozása.

A szerző több ajánlást dolgozott ki a savas esők tájromboló hatásának megakadályozására. Illusztráció 23, tábl. 25, forrásmunka 241.

SSZ=850713678

TIP=4

Cim: A vízhasználat és vízvédelem állami ellenőrzési rendszere a Szovjetunióban

Szerző: Lubovszkij, V.J.

Bibl.: SZU TA Állam- és Jogtudományi Intézete /IGP AN SZSZSZR/
1984 168 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás témája: a társadalmi viszonyok alakulása a vízhasználat és vízvédelem állami ellenőrzési rendszerének szervezése és gyakorlati megvalósítása terén. Célja: az állami ellenőrzési rendszerrel kapcsolatos jogi problémák vizsgálata. A történelmi és dialektikus materializmus, a rendszerelmélet módszereinek, a jogalkotási rendszer elemzésének segítségével elért elméleti eredmények: a vízhasználat és -védelem állami ellenőrzésének fogalmi és tartalmi meghatározása, valamint az ellenőrzés továbbfejlesztési lehetőségeinek felvázolása.

A kutatás gyakorlati eredménye: konkrét javaslatok az állami ellenőrzés szervezésének és gyakorlatának továbbfejlesztésére. A szerző ajánlásait átadták a SZU Természetvédelmi Állami Bizottságának, továbbá felhasználják a törvényhozási gyakorlatban. Forrásmunka: 113.

SSZ=850713682

TIP=4

Cim: A természetvédelem iránti társadalmi felelősség normái

Szerző: Miscsenko, V.L.

Bibl.: SZU TA Állam- és Jogtudományi Intézete /IGP AN SZSZSZR/
1984 204 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző a természetvédelemmel kapcsolatos polgárjogi felelősség normáinak érvényesülését vizsgálta. Kutatási célja az volt, hogy ajánlásokat dolgozzon ki a természetvédelemmel kapcsolatos polgárjogi felelősség hatékonyabbá tételére. Kutatási eredményeit felhasználták a levegőtisztaság védelmére, valamint az állatvilág védelmére vonatkozó szovjet törvényjavaslatok kidolgozásában. Tábl. 7, forrásmunka 345.

SSZ=850710147

TIP=4

CCC

Cim: A társadalom és a természet kölcsönhatásának filozófiai-
-metodológiai és szociális aspektusai

Szerző: Losz, V.A.

Bibl.: SZU TA Filozófiai Kutatóintézete /IF AN SZSZSZR/
1984 356 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

Az ember--társadalom--természet kapcsolatrendszer keretén belül a disszertáció szerzője tanulmányozta a műszaki és természettudományok, valamint a társadalomtudományok fejlődésének főbb tendenciáit, továbbá a legfontosabb szociális-ökológiai folyamatok sajátosságait a jelenkor globális problémáinak fényében. Kutatási módszerei: a dialektikus-materialista metodológia, az elmélet és gyakorlat egységének elve, általános kutatási módszerek. A szerző feltárta a korszerű tudományos ismeretek fejlődésének főbb tendenciáit és megvizsgálta a szociális-ökológiai folyamatok jellegzetes vonásait a globális problémák tükrében. Alapjaiban körvonalazta a globális fejlődés folyamatainak új marxista-leninista koncepcióját, amely magában foglalja a társadalom és a természet kölcsönhatásának elemzését.

A kutatási eredményeket sokirányúan hasznosíthatják, egyebek közt a szociológiai kutatások, a globális fejlődési problémák kutatása, a társadalmi ökológia terén; úgyszintén konstruktív gyakorlati intézkedések kidolgozásához a természetvédelem, a természeti erőforrások ésszerű kiaknázása és a természetes ökoszisztemek védelme területén. Forrásmunka: 766.

SSZ= 850707400

TIP=4

Cim: A természetvédelem főbb gazdasági formái a szocializmusban

Szerző: Szadovenko, Ny.V.

Bibl.: Moszkvai Állami Egyetem /MGU/
1984

205 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szocializmusban alkalmazott főbb természetvédelmi gazdasági módszerek - a természeti erőforrások gazdasági számbavétele, a természetvédelmi intézkedések tervezése és gazdasági ösztönzése - vizsgálatának célja: a természetvédelem alapvető gazdasági

formáinak tartalmi meghatározása és a továbbfejlesztés lehetőségeinek felvázolása. A szerző bemutatja a termelés társadalmisításának folyamatában és a főbb népgazdasági aránymegoszlásokban végbement változásokat az ökológiai tényező figyelembevételével. A kutatási eredmények alkalmazási területe: a gazdálkodás szocialista mechanizmusának továbbfejlesztése az ökológiai tényező figyelembevételével; normatív dokumentumok kidolgozása a természet védelmére; a természetgazdaságtan oktatása.

A szerző kidolgozta a természethasználat osztályozási rendszerét, felvázolta a természetvédelmi intézkedések ösztönzésének hatékonyabbá tételét célzó módszereket. Tábl. 2, forrásmunka 176.

SSZ=850703790

TIP=4

Cím: A Világóceán élő erőforrásainak védelmét és racionális hasznosítását célzó nemzetközi jogi szabályozás

Szerző: Tyimosenko, I.G.

Bibl.: SZU TA Állam- és Jogtudományi Intézete /IGP AN SZSZSZR/
1984 224 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a 200 mérföldes gazdasági övezetek határán túli tengeri élővilág erőforrásainak védelmével és ésszerű hasznosításával kapcsolatos nemzetközi jogi szabályozási rendszer. A kutatás célja: a nyílt tengeri élő természeti erőforrások védelmének és racionális hasznosításának biztosításával kapcsolatos kérdések komplex vizsgálata. Több hagyományos és néhány speciális - történelmi, összehasonlító-jogi, funkcionális - vizsgálati módszer segítségével a nemzetközi szerződések alapján elkészült a nemzetközi halászati egyezmények rendszerezése, pontosításra került a "tengeri élő erőforrások megőrzése" fogalom, továbbá elemzés készült arról, miként befolyásolja az ENSZ 1982. évi tengerjogi egyezménye az államok újfajta szerződéskötési gyakorlatát.

A disszertáció egyes tételeit, következtetéseit és ajánlásait felhasználták a nemzetközi halászati szervezetek ülésein résztvevő szovjet küldöttségek munkájának előkészítésében, továbbá számos nemzetközi megállapodás tervezetének kidolgozásában. A kutatási eredmények alkalmazást nyerhetnek a SZU Külügyminisztériumának, a SZU Halgazdasági Minisztériumának és más főhatóságainak tevékenységében, továbbá a nemzetközi tengerjogi ismeretek oktatásában. Forrásmunka: 410.

SSZ=850703787

TIP=4

Cim: A városi környezetvédelem jogi szabályozásának javítása

Szerző: Tyihomirnova, N.J.

Bibl.: Moszkvai Állami Egyetem /MGU/
1984

179 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A városok környezetvédelmével kapcsolatos jogi problémák vizsgálatának célja: az érvényben levő környezetvédelmi jogszabályok összegzése és elemzése, a jogszabályok végrehajtására és annak felülbírálására szolgáló eszközök tanulmányozása, továbbá ajánlások kidolgozása a környezetvédelmi jogszabályok továbbfejlesztésére, a természetvédelmi szolgálatok különböző láncszemeinek megerősítésére.

A szerző konkrét megoldást dolgozott ki a legnagyobb városi régió /Moszkva/ környezetvédelmének szervezési-jogi problémáira; rendszerezte a moszkvai városi tanács környezetvédelemmel kapcsolatos normatív rendelkezéseit; bemutatta a területi tervezés szerepét; megvizsgálta a moszkvai környezetvédelmi sajátosságokat, jogi szemszögből.

A kutatási eredményeket felhasználhatják a természet- és környezetvédelmi jogszabályok továbbfejlesztésében, a tudományos-kutató munkában és a felsőfoku oktatás terén. A szerző konkrét ajánlásokat dolgozott ki a törvényhozás tökéletesítésére, különösképpen a helyi államigazgatási és irányítási szervek jogalkotó tevékenységére.

Emellett ajánlásokat tett a természetvédelmi tervezés, továbbfejlesztésére, a természetvédelmi tevékenység gazdasági ösztönzésének javítására, a természetvédelmi irányítási és ökológiai ellenőrzési szervek rendszerének tökéletesítésére.

Forrásmunka: 98.

SSZ=850701994

TIP=4

Cim: Az új ökológiai technika szociális-gazdasági hatékonysága

Szerző: Burman, E.I.

Bibl.: SZU TA Közgazdaságtudományi Intézete /IE AN SZSZSZR/
1984

174 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás témája: új ökológiai technika az ipari termelés feltételei között. A kutatás célja: az ipari termelés káros környezeti hatásainak csökkentésére hivatott új technika szociális-gazdasági hatékonyságának felmérését célzó módszerek kidolgozása. A szerző újszerű metodikai megközelítést nyújt az új ökológiai technika hatékonyságának meghatározásához, amelynek alapja az ipari hulladék-kibocsátás csökkenésének mennyiségi becslése, a szennyezési határértékek gyakorlati ellenőrzése, továbbá az iparvállalatok termelési és környezetvédelmi költségeinek komplex elemzése. A szerző által javasolt metodológiai megközelítés bevezetésre került a környezetvédelmi technika tervezésénél,

ágazati metodikák kidolgozásánál és a távlati költségek meghatározásánál.

A kutatási eredmények általános alkalmazási területe: környezet- és természetvédelmi költségráfordítások tervezése, az iparvállalatok ökológiai tevékenységének ösztönzése.

Tábl. 1, forrásmunka 106.

Készült az MTA Földrajztudományi Kutató Intézet házi sokszorosítóján
/xerox eljárással/. Példányszám 60. A kiadásért felel:
Dr. Pécsi Márton int. ig.

